

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΘΑΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 59

*Έκαστον φύλλον τιμῆται
λεπτῶν 20

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ
•Εσωτερικῶς δρ. 10.—'Εξωτερικῶς
φρ. χρ. 12.—Ρωσ. ρουβλ. 5

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Ο Μπαρμπα - Σταμάτης. Ιστορικόν επεισόδιον, ὑπὸ Ἀγαθ. Γ. Κωνσταντινίδου.
- Κληρονομία. Ιστορικόν διήγημα, ὑπὸ Α. Α. Λαδούρη.
- Οἱ Βλάχοι τῆς Πένδου: Μαλακασί, ὑπὸ Κ. Δ. Κρυστάλλη. (Συνέντευξις).
- Τὸ Μυστικόν. Ποίημα Δ. Ι. Μάργαρη.
- Η Σύζυγος. Εἰκὼν, ὑπὸ Jules Simon. Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ, ὑπὸ Κ.
- Ἐκείνη (ἣ τις πρέπει νὰ ἀπακούηται), μυθιστορία RIDER HAGGARD. Μετάφρ. Α. Ἀμπάτη.
- Εἰδήσεις τῆς Ἑβδομάδος. Ἐγγύρια.—Ἐξωτερικά. Ἀρχαιολογία—Φιλολογία.—Καλλιτεχνία.
- Ἐφημερίδες, ἀνέκδοτα, περίεργα, ποικίλα.
- Ἰδιαιτέρως γράμματα.
- Νέα βιβλία.

Ο ΜΠΑΡΜΠΑ-ΣΤΑΜΑΤΗΣ

(Ιστορικόν επεισόδιον)

Ἡ νῆσος Σκύρος, μισημβρινωτέρα τῶν Σποράδων, ὑφίστατο πλειότερον πασῶν τὰς ἀγρίας ἐπιδρομὰς τῶν πειρατῶν κατὰ τὰ τέλη τοῦ Μεγάλου Ἀγῶνος, ὡς μᾶλλον ἀπόκεντρος τῶν λοιπῶν. Οἱ ἀγαθοὶ καὶ γενναῖοι νησιῶται, ἀμοιροῦντες ναυτικοῦ, ὑφίσταντο πολλὰ δεινὰ ἐκ τῶν συχνῶν τούτων ἐπιδρομῶν, πλειστάκις ἀποκρούσαντες αὐτὰς ἔρωμένως. Ἄλλ' ὅτε τὰ στίφη τῶν πειρατῶν ἐπήρχοντο πολυπληθῆ ἀπογυμνοῦντα τὴν νῆσον, οἱ κάτοικοι στερούμενοι τῶν πρὸς ἀντίστασιν μέσων, κατέφευγον ἀθρόοι εἰς τὴν ἀκρόπολιν τὴν δεσπόζουσαν τῆς πόλεως καὶ ἐνεκλείοντο ἐν αὐτῇ ὑφιστάμενοι ἀπάσας τὰς συνεπίεξις τακτικῆς πολιορκίας, ἥς τὸ ἀποτέλεσμα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον ἀπέβαινε πρὸς ζημίαν των, ἱκανοποιουμένων τῶν ἀπαιτήσεων τῶν πολιορκητῶν. Καὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ πράξωσιν ἄλλως, διότι ὁ πληθυσμὸς τῆς νήσου ἀποτελεῖτο κυρίως ἐκ γυναικοπαίδων καὶ γερόντων, ὀλίγοι δὲ νέοι ἀπέμενον, τῶν πλείστων λαβόντων μέρος εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα.

Ἡ ἀκρόπολις (τὸ Κάστρον, ὡς ὀνομάζεται παρὰ τῶν κατοίκων), εἶνε φρούριον Ἐνετικὸν ἐκτισμένον ἐπὶ βράχου καὶ ἐπὶ βάσεων Πελασγικῶν τειχῶν, περιλαμβάνον περὶ τοὺς 250 μονοδόμους οἰκίσκους, ἀξιόλογον μόνην τιμωμένην ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἀγ. Γεωργίου, καὶ ἐξαρτωμένην ἐκ τῆς ἐν Ἀθῶν ἰερᾶς μονῆς τῆς Λαύρας καὶ δεξαμένην κτισθεῖσαν ὑπὸ τῶν Ἐνετῶν, ἥδη δὲ ἠρειπωμένην. Βορειοδυτικῶς τῆς ἀκροπόλεως καὶ εἰς τοὺς πρόποδας αὐτῆς ἀπλοῦται ἡ πόλις πάλλευκος ὡς νύμφη ἀνατολικομνημβρινῶς δὲ μᾶλλον ἀπότομος, δεσπόζει τοῦ κόλπου, ὑπερκειμένη τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης 300 ὡς ἔγγιστα μέτρα. Μεσημβρινῶς κείται τὸ κοιμητήριον τῆς πόλεως ἐνθα

κατὰ τὴν παράδοσιν ἐτάφη ὁ ἦρωσ Θεσεύς καταπεσὼν ἐξ ἀπροσεξίας ἐκ τοῦ πρὸς μεσημβριαν βράχου. Ἡ παράδοσις ἀναφέρει ὅτι ἀρνούμενων τῶν κατοίκων νὰ παραδώσωσι τὰ ὄσα τῶ ἦρωσ καὶ νὰ φανερώσωσι τὸν τάφον του εἰς τοὺς Ἀθηναίους, αὐτὸς καταπτάς τρεῖς ἐκ τῶν νεφελῶν ὑπέδειξε τὸ μέρος ἐν ᾧ ἐτάφη ὁ Θεσεύς. Βορειόθεν τῆς ἀκροπόλεως ἐκτείνεται στενὴ κοιλίς διαυλακουμένη ὑπὸ ἀβαθοῦς ποταμίσκου, ἔχοντος τὰς πηγὰς του ἐκ τινος φάραγγος, ἀρδεύοντος διὰ τῶν διαυγῶν ρειθρῶν τούτους ἐκπύρηνον τῆς κοίτης του κήπους καὶ περιστρέφοντος τοὺς τροχοὺς δωδεκάδος νερομύλων πρὶν ἐκβάλλη ἤρεμος εἰς τὴν θάλασσαν.

Ἀρκοῦμενοι εἰς τὴν μικρὰν καὶ ἀτελεῖ τὴν περιγραφὴν, καθότι ὁ σκοπὸς ἡμῶν εἶνε ν' ἀφηγηθῶμεν ἐπεισόδιον ἀπλοῦν, προσθέτομεν ὅτι οἱ ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως οἰκίσκοι, οὓς προανεφέραμεν, ἀνήκουσι καὶ νῦν ἐτι εἰς τοὺς εὐπορωτέους τῶν κατοίκων ἦσαν δὲ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐφοδιασμένοι διὰ τροφίμων καὶ ἐχρησίμευον ὡς κατοικίαι τῶν πολιορκουμένων. Σήμερον δὲ ἐπέχουσι τόπον ἀποθηκῶν διὰ τὰς προμηθείας τῶν κατοίκων.

Ἦτο ἡ ἐνάτη τῆς νυκτὸς ὥρα τῆς 31 Δεκεμβρίου τοῦ 1827. Ἡ πόλις ἦτο ἔρημος κατοίκων, ἀληθῆς νεκρόπολις. Ἄνεμος σφοδρὸς πνέων ἐσχόρπιζε ψεκᾶδας χιόνος, αἰτίνες ἐν συμφυρῆ μετὰ φρυγῶν συνεσφύοντο εἰς τὰς γωνίας τῶν ὁδῶν. Ἡ βοῆ τοῦ ἀνέμου καὶ ὁ ρόχθος τῶν ἐπὶ τῶν βράχων θραυομένων κυμάτων μετὰ τῶν ἐρυγῶν τῶν πλανωμένων κυνῶν, ἀπετέλουσαν καταχθόνιον συναυλίαν. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν παράθυρόν τι λησμονηθὲν ἀνοικτὸν ἐκ τῆς πρὸς ἀπόδρασιν σπουδῆς τῶν ἐνοικούντων, ἐκρότε μετὰ πατάγου μεχρισότου θραυόμενον ἐπὶ τοῦ τοίχου κατέπιπτε κιλνδούμενον ὑπὸ τοῦ ἀνέμου θορυβῶδῶς ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου. Αἰφνης ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀλλαγαμοῦ τούτου τῶν στοιχείων, ἠκούσθη κατ' ἀρχὰς μὲν ὑφ' ἑνὸς ἀκολουθῶν δὲ ἐν χορῷ ἄδόμενον ἄσμα, κατόπιν δὲ γέλωτες καὶ καγχασμοί. Ἐνόμιζέ τις ὅτι δαίμονες ὠργιζόν. Ἐν τῷ μέσῳ τῶν καγχασμῶν, τοῦ ἄσματος καὶ τῆς βοῆς τοῦ ἀνέμου, δύσκολον ἦτο νὰ διακρίνη τις τὰς φωνὰς τῶν συμποσιαζόντων. Τίνες ἦσαν οὗτοι;

Ἀπὸ μίᾶς ἡδὴ ἑβδομάδος εἶχον καταπλεύσει εἰς τὴν νῆσον τρία μύστικα πλήρη ἀγρίων πειρατῶν. Ἐπὶ τῇ εἰδήσει ταύτῃ οἱ κάτοικοι δι' ἀπεσταλμένου των ἠθέλησαν νὰ προβῶσιν εἰς διαπραγματεύσεις πρὸς τοὺς ἐπιδρομῆς, πρόθυμοι νὰ ὑποστῶσι πᾶσαν θυσίαν εἰς εἶδη καὶ εἰς χρήματα, ἤρκει οἱ λιπίδες νὰ ἐγκατέλιπον τὴν νῆσον. Οἱ πρέσβεις ἐπανελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀνήγα-

γελον ὅτι αἱ ἀπαιτήσεις τῶν λιπίδων συνίσταντο εἰς τὴν ἐκ μέρους τῶν κατοίκων χορηγίαν τροφῶν ἐπὶ ἕνα μῆνα διὰ 50 ἀνδράς καὶ εἰς τὴν πληρωμὴν 800 γροσιῶν. Καὶ ἕως ἐδῶ μὲν αἱ ἀπαιτήσεις των ἦσαν καλαὶ καὶ ἀγίαι, ὅταν ὅμως οἱ πρέσβεις προσέθεσαν ὅτι ἐκτὸς πάντων τούτων οἱ ἀρχηγοὶ τῶν μυστικῶν ἀπαιτοῦσιν ἕκαστος δι' ἑαυτὸν καὶ μίαν ὠραίαν κόρην, οἱ προύχοντες ἐξανέστησαν καὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἀρνηθῶσιν εἰς τοὺς πειρατὰς καὶ αὐτὰς ἀκόμη τὰς τροφὰς. Ἐγένετο δὲ ὁμοφώνως ἀποδεκτὴ ἡ πρότασις, νὰ κλεισθῶσιν εἰς τὸ κάστρον καὶ ν' ἀποκρούσωσι τοὺς πειρατὰς ἐφ' ὅσον ἠδύναντο. Αὐθωρεὶ κῆρυξ ἀπὸ συνοικίας εἰς συνοικίαν μεταβαίνων ἀνήγγελλε τὴν ἀπόφασιν τῶν προύχόντων, οἱ δὲ κάτοικοι ἀθρόοι, περισυλλέγοντες πᾶσαν εὐκολομετακόμιστον περιουσίαν των ἀπήρχοντο εἰς τὸ κάστρον. Μάτην ἀναμένοντες οἱ πειραταὶ ἀπάντησιν ἀπὸ μέρους τῶν κατοίκων ἐξαπέστειλαν ἐνοπλον ἀπόσπασμα, ὅπερ ὡς εἶκος εὔρε τὴν πόλιν κενὴν κατοίκων. Ἐξαγριωθέντες οἱ λιπίδες ἐκ τῆς περιφρονησεως ταύτης κατέλαβον τὴν πόλιν καὶ ἀφου ἐλεηλάτησαν οἰκίας τινὰς ἐπεδόθησαν ἀκολούθως εἰς τὴν εὐθυμίαν καὶ τὴν κραυγῆν. Νύκτα τινὰ, ἀπειραθήσαν καὶ ἐφοδον κατὰ τῆς ἀκροπόλεως, ἀλλ' ὡς ἐκ τοῦ βραχῶδους τῶν κλυτῶν της καὶ τῆς ἀγρύπνου ἐπιτηρήσεως τῶν ἐν αὐτῇ οἰκούντων, αὕτη ἐματαιώθη φονευθέντων διὰ λίθων δύο ἐκ τῶν ἐπιδρομῶν. Ἡ εἴσοδος τοῦ φρουρίου, φυλασσομένη ὑπὸ κολοσσιαίας θύρας τεθωρακισμένης διὰ σιδηρῶν ἐλασμάτων, ἦτο ἀπόρητος.

Ἀπὸ μίᾶς ἡδὴ, ὡς εἶπομεν, ἑβδομάδος, ὑφίστατο ἡ πολιορκία, οἱ δὲ κάτοικοι στερούμενοι ἐπαρκῶν ἐφοδίων ὑπέφερον δεινῶς. Πολλάκις ἡ ἐμφάνισις μόνη τῶν πλοίων τοῦ στόλου ἦτο ἱκανὴ νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν, ἀλλ' ἡδὴ ὡς ἐκ τῆς κατὰ τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Ἑλλάδος ἐνεργείας τοῦ στόλου, οἱ δυστυχεῖς νησιῶται μάτην ἀνέμενον παρ' αὐτοῦ τὴν ἀπαλλαγὴν των. Πλήρης θάρρους ἐν τῷ μέσῳ τῶν συμπολιτῶν αὐτῶν οἱ προύχοντες, καθίσταντο ἄθυμοι καὶ σκυθρωποὶ ἐν τοῖς διαβουλίαις. Ἀγρυπνοὶ τὰς νύκτας διέτρεχον τὰς θέσεις, αἰτίνες δὲν παρεῖχον πολλὰς ἐλπίδας ἀσφαλείας καὶ εἰς ἃς εἶχον τοποθετήσει ἐνόπλους φρουροὺς.

Κατὰ τὴν προμνησθεῖσαν νύκτα οἱ πολιορκουμένοι ἤκουον τὰ βακχικὰ ἄσματα τῶν πολιορκητῶν, ἅτινα ἔφερε μέχρις αὐτῶν συγκεχυμένως ὁ πνέων βορρᾶς. Οἱ προύχοντες, συνηθροισμένοι ἐντὸς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, συνδιασκέπτοντο περὶ τῶν μέτρων, ἅτινα ὄφειλον νὰ λάβωσιν ἐν περιπτώσει διαρκείας τῆς καταστάσεως ταύτης. Εἰς τὸ σκόφως τῶν πρὸ τῶν εἰκόνων λυχνιῶν, ἐκεῖ που εἰς μίαν γωνίαν διεκρίνετο

μέλας τις ὄγκος ἀνθρώπου παραμυθεύοντος και ἔχοντος τὰ σπινθηροβόλονται βλέμματά του ἐστραμμένα πρὸς τὴν ὁμήγυριν. Διαλαθὼν τὴν προσοχὴν τῶν γερόντων εἰσέδυσεν ἐν τῷ ναφ.

— Εἶνε ἀδύνατον ν' ἀνθεξωμεν ἀκόμη δύο ἡμέρας, Χατζῆ Γιώργη, εἶπε στεναζῶν γέρον τις ἀποτεινόμενος πρὸς πολλὸν πρεσβύτην, ὅστις ἦτο, ὡς φαίνεται, ὁ πρόεδρος τῶν δημογερόντων. Οἱ ἄνθρωποι ἤρχισαν νὰ μουρμουρίζουν· εἶνε πολλοὶ ποῦ δὲν ἔχουν πλέον τίποτε νὰ φάγουν.

— Ἄς τοὺς δώσουν ἐκεῖνοι ποῦ ἔχουν, εἶπε ὁ πρεσβύτης.

— Ἐγὼ νομίζω πὼς πρέπει, Θεέ μου συχώρεσέ μου, νὰ ἐνδώσωμεν εἰς μερικὰς προτάσεις των διὰ νὰ σωθοῦν οἱ ἄλλοι. Ὁπλα και πολεμοφοδία δὲν ἔχωμεν ἀρκετὰ ὥστε νὰ ἀποφασίσωμεν νὰ κάμωμεν ἐξοδόν, τροφὰς δὲν ἔχομεν νὰ συντηρηθῶμεν, ἕως ὅτου δώσῃ ὁ Θεὸς καὶ φανῇ ὁ στόλος...

— Καὶ τί εἶδους ὑποχώρησιν θέλεις, κύρ Γιάννη, νὰ κάμωμεν; Νὰ δώσωμεν δηλ. ὅ,τι μᾶς ζητοῦν; εἶπεν ὁ ἕτερος. Ὅλοι ἐπάνω κάτω ἔχομεν θυγατέρας, ἀδελφὰς, συγγενεῖς· τίς θ' ἀποφασίσῃ νὰ θυσιάσῃ παραδίδων εἰς τὴν ἀτιμίαν, τὸ τέκνον ἢ τὴν ἀδελφὴν του; ἐγὼ τοὐλάχιστον προτιμῶ νὰ ἀποθῶνω τῆς πείνης μετὰ τῆς οἰκογενείας μου παρὰ νὰ ἐνδώσω.

Ἄκρα αἰγὴ ἐπεκράτησε μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ἦν δέκοψεν αἰφνης ἡ σθεναρὰ φωνὴ τοῦ εἰς τὴν γωνίαν κρυπτομένου. Ἦτο οὗτος νεανίας εἰκοσαετῆς περίπου μᾶλλον βραχύσωμος. Ἡ μέλαινα βοστρυχώδης αὐτοῦ κόμη, καλύπτουσα τὸ ἦμισυ τοῦ ὕψηλῳ μετώπου του, ἐσκιάζε δύο μεγάλους ζωηροτάτους ὀφθαλμούς. Ἐφερε βρακίον βαθείος κυανοῦ χρώματος και ἐκράτει εἰς χεῖρας τὸ φερόν του, τὸ ὁποῖον περιέστρεφε σπασμαδικῶς. Ἐστῆ εἰς ἀπόστασιν τινα στιβαρὸς ὡς μικρὸς Ἡρακλῆς και κύπτων τὴν κεφαλὴν εἰς σημεῖον σεβασμοῦ.

— Ἐγὼ, εἶπεν, ἀπεράσισα νὰ σώσω τοὺς πατριώταις μου ἀπὸ τὴν πολιορκίαν και ταῖς κόρας σας ἀπὸ τὴν ἀτιμία. Ἄν δὲν ἐπιτύχῃ τὸ σχέδιό μου, μόνος ἐγὼ θὰ πάθω, ἂν ἐπιτύχῃ θὰ σωθῶμεν ὅλοι. Εἰμποροῦσα νὰ ἐκτελέσω τὸ σκοπὸ μου και χωρὶς νὰ σὰς πῶ τίποτε, ἀλλ' ἐπειδὴ μπορεῖ και νὰ μὴν ἐπιτύχῃ, ἐκρίνα καλὸ νὰ σὰς πῶ τὸ σχέδιον ποῦ μελετῶ και νὰ σὰς παρακαλέσω τότε νὰ μὴ λησμονήσῃτε ὅτι πηγαίνω νὰ σκοτωθῶ μαζὺ με ἄλλους δύο συντρόφους γιὰ νὰ σώσωμεν τὴν πατρίδα μας.

— Εἰπέ μας, παιδί μου, τί σκοπεύεις νὰ κάμῃς, πιθανὸν νὰ εἰμπορεύσωμεν νὰ σοῦ παρέξωμεν τὰ μέσα πρὸς πληρεστέραν ἐπιτυχίαν, εἶπεν ὁ πρόεδρος τῶν δημογερόντων.

— Ἀφοῦ ἐπιμένετε ἰδοὺ λοιπόν. Μὲ εἴχατε διωρίσει νὰ φυλάγω εἰς τὸ δυτικὸν μέρος τοῦ κάστρου. Ἄπ' ἐκεῖ παρετήρησα ὅτι οἱ λιπίδες ἀναφαν ὄφθα εἰς τρία σπιτία και ἄρχισαν νὰ διασκεδάζουν ἔς τὴν ἀρχὴν, ἔπειτα ἀπὸ τὰ τραγοῦδια των ἐκατάλαβα ὅτι εἶνε ὅλοι μεθυσμένοι. Ἄμα ἐτελείωσε ἡ θάρδια μου ἐσκέφθηκα πὼς μ' αὐτὸ τὸ σκοτάδι και τὴν κακοκαιρίαν τρία παλληκάρια εἰμποροῦν νὰ τοὺς κάμουν ὄλους στάχτη.

Εἶπα τὸ μυστικὸ μου σὲ δύο ἄλλους φίλους μου και τοὺς ἐδῆκα πρόθυμους νὰ μ' ἀκολουθήσουν. Λοιπὸν μετὰ τὴν ἀδεία σας. Καὶ χωρὶς ν' ἀναμείνῃ τὴν ἐπιδοκιμασίαν τῶν γερόντων ἐξῆλθεν ἡμέρα τοῦ ναοῦ, ἀφοῦ πρῶτον ἔκαμε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ και ἐφέλισε προσευχὴν τινα μετὰ κατανύξεως.

Οἱ προῦχοντες ἔμειναν ἀναυδοὶ ἐπὶ τινὰς στιγμὰς, ἀκολουθῶς ἠγέρθησαν ἐκ τῶν στασιδίων και ἐξῆλθον ὡσαύτως τοῦ ναοῦ, διευθυνθέντες εἰς τὴν πρὸς βορρὰν σκοπιάν.

Ὁ ἄνεμος ὄλονεν ἐμυκάτο. Κατὰ μικρὰ διαλείματα ἠκούετο ἐπὶ τὸ βρογγῶδες ἄσμα τῶν ἐκβεδακχυμένων ἤδη πειρατῶν, ὅπερ βαθμηδὸν ἐσβέννυτο εἰς μίαν σφοδροτέραν τοῦ ἀνέμου πνοήν. Πυρετώδεις προπαρασκευαί ἐτελοῦντο ὅπισθεν τῆς πρὸς βορρὰν ἐπάλλξεως. Εὐσταλεῖς νεανίαι ὀπλισθέντες διὰ πλατυστόμων πυροβόλων και ἐφοδιασθέντες διὰ μαχαίρων, πυρίτιδος και βολῶν ἠτοιμάσθησαν πρὸς ἀναχώρησιν. Ἦτο ἡδὴ ἡ δεκάτη τῆς νυκτός, ὅτε ἡ σιδηρὰ θύρα τοῦ φρουρίου ἠμνησέθη συστραφεῖσα μετὰ ἐλαφροῦ γογγυσμοῦ. «Πηγαίνετε μετὰ τὴν εὐχὴν μας, παιδιά μου, σὰς περιμένω ἰδῶ νὰ σὰς ἀνοίξω» ἠκούσθη ψιθυρίζουσα φωνὴ πρεσβύτου· οἱ τρεῖς νεανίαι ἐξῆλθον γυμνοπόδες και ἡ σιδηρόφρακτος θύρα ἐκλείσθη αὐθις, μετὰ τὸν αὐτὸν γογγυσμόν. Ὡς φάσματα ἐν τῇ σκοτιᾷ ἐβάδιζον, μόλις ἐγγιζόντες τὸ ἔδαφος οἱ τολμηταί. Εἶχον ἤδη βαδίσει ἀρκετὸν διάστημα διὰ τῶν στενωπῶν τῆς πόλεως, ὅτε ὁ δὴν τὸν τοῦ λοιποῦς δύο νεανίας ἐστῆ και ἀποταθείς πρὸς αὐτοὺς ἐδῶκε τὰς ἀκολουθοῦσας ὁδηγίας: «Οἱ λιπίδες, εἶπε, γλεντοῦν μέσα σὲ τρία σπιτία. Ὅταν προχωρήσωμεν παρακάτω θὰ ἐννοήσωμεν ποῦ μένει ὁ ἀρχηγός των. Ἐκεῖ θὰ κτυπήσωμεν πρῶτα πρῶτα, θ' ἀδιάσωμεν καὶ ἐπάνω τους τὰ τρομπόνια μας. Ἐως νὰ συνέλθουν, ἐμεῖς θὰ γεμίσωμεν και θὰ τρέξωμε ἔς τοὺς ἄλλους ποῦ μένουν ἔς τὸ σπιτί· ἐγὼ θ' ἀνοίξω τὴν πόρτα και σεις θὰ ρίξετε κατ' ἐπάνω τους. Ἐχέρρος, παιδιά, νὰ μὴ δειλιάσετε· ἐδώσαμε ὑπόσχεσι πὼς ἡ θὰ διαώσωμεν τοὺς λιπίδες ἢ θὰ πέσωμεν και οἱ τρεῖς σφαγμένοι. Ὁ Θεὸς θὰ εἶνε μαζὺ μας. Πηγαίνουμε.

Εἶχον κατέλθῃ κατωφερῆ τινα στενωπὸν, ὅτε αἰφνης, εἰς καμπὴν τινα, παρετήρησαν μακροθεν ἀνταύγειαν φωτὸς σχηματίζουσαν τετράγωνον φωτεινὸν πλαίσιον ἐπὶ τοῦ τοίχου τῆς ἀπέναντι τῶν εὐωχομένων οἰκίας.

Ἐστῆσαν και ἐνέτεινον τὴν ἀκοήν των· φωναὶ ἐκινούντο μέχρις αὐτῶν συγκεχυμένως. Ἄτάρραχοι οἱ νεανίαι προῦχώρησαν βήματά τινα. Μία λέξις «καπετάνε» ἀκουσθεῖσα, μικρῶν δὲν ἀπέσπα ἐπιφανῆσαι ἐκ μέρους τῶν νεανιῶν. — «Ἐδῶ τὸν ἔχομε τὸν ἀρχηγὸν» ἐφέλιξεν ὁ ὁδηγός· «τρέξετε μαζὺ μου». Δὲν ἀπέχον ἤδη δέκα βήματα τῆς οἰκίας, ὅτε παρετήρησαν εἰς γωνίαν τινα πελώριον λιπίην κλονιζόμενον και ἔχοντα τὰ νῶτα ἐστραμμένα πρὸς αὐτούς. Χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν ὁ ὁδηγὸς ἐξῆλθε ἐκ τῆς ζώνης τὴν μάχαιράν του και τὴν ἐμπήγει, ὡς ἐμπειρὸς ἀνατόμος, κάτωθεν τῆς ἀριστερᾶς ὠμοπλάτης τοῦ πειρατοῦ, ὅστις ἔπεσεν αὐ-

θωρεὶ βληθείς εἰς τὴν καρδίαν χωρὶς οὐδὲ λέξει νὰ προφέρῃ. Διασκεδίσαντες τὸ πτώμα του οἱ νεανίαι και κύπτοντες ἀνήλθον ἐπὶ τοῦ προαυτοῦ τῆς οἰκίας. Ἡ θύρα ἐμεινε ἠνεωγμένη ὡς ἐκ τῆς ἐξόδου τοῦ φρουρίου ἡδὴ πειρατοῦ, ἐφράσσετο δὲ ὑπὸ δευτέρως θύρας, (ἐξώπορτο, ὡς καλοῦσιν αὐτὸ οἱ κάτοικοι) ἐξικνουμένης μέχρι τοῦ ἡμίσεως τῆς κυρίως θύρας. Οἱ πειραταί, δώδεκα τὸν ἀριθμὸν, ἐκῆθητο ὀκλαδὸν και συνεζήτησαν ζωηρῶς περὶ λειψάνων δειπνοῦ πλουσίου· τινὲς τούτων, ἐν τῇ ἐσχάτῃ κραυγῇ ἤδη διατελοῦντες, ἐρεγγον κατακείμενοι. Αἰφνης καταχθόνιος ἐκπυροσκόρησις ἠκούσθη, τὰ φῶτα ἐν ἀκαρπείᾳ ἐσβέσθησαν, ἀραὶ, οἰμωγαὶ, ἀπαισίως θόρυβος, κραυγαὶ ἠκούσθησαν, βήματα ἀντήθησαν σπεύδοντα και μετὰ τινα λεπτὰ ἐν τῇ σιγῇ ἠκούετο μόνος ὁ στόνος ἐκπνέοντός τινος πειρατοῦ. Οἱ δρᾶσται τοῦ ἀνδραγαθήματος τούτου ἀφανεῖς ἐν τῇ σκότει, ἐφ' ἱκανὸν καταδιώξαντες τοὺς ὀλίγους ἐναπομεινάτας δραπέτας, ἔσπευδον ὅπως φέρονται εἰς πέρας τὰ ἐπ' αἰσίσις ἀρξάμενον ἔργον των. Ἀνιχνεύοντες ἀνεῦρον και τὸ δεύτερον οἰκημα τῶν πειρατῶν, ὅπερ ἀπέχεν ἀρκετὰ τοῦ συντελεσθέντος δράματος. Οὐδὲν ἀντιληφθέντες οὗτοι, διασκεδάζον πίνοντες τὸν οἶνον, ὃν παρεκτεύσαν δι' αἰατούς οἱ φιλόηθοι νησιῶται. Δι' ἀποτόμου ὠθήσεως ἡ θύρα τῆς οἰκίας ἠνεώθη ἐξ ὀλοκλήρου, πρὶν ἢ δὲ συνέλθωσιν ἐκ τῆς ἐκπλήξεως οἱ κραυγαλοῦντες ἐδέχθησαν κατὰσθητα βροχὴν πεπυρακτωμένου μολύβδου και τεμαχίων σιδήρου, ἐξακοντισθέντων καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις. «Μέσα! κατ' ἐπάνω τους», παιδιά, ἐφώνησεν ἐκμανεὶς ὁ ὁδηγός· Ἡ μάχαιρα ἀπετελείωσε τὸ ἔργον τῶν πλατυστόμων. Πλέουσα ἐν τῷ αἵματι ἐξῆλθε νικηφόρος ἡ τριάς τῶν ἠρώων πυροβολοῦσα πρὸς ἐκφοβισμὸν τῶν σωθέντων ἐκ τῆς καταστροφῆς. Τὴν τρίτην οἰκίαν εὔρον κενὴν και ἔγκαταλειμμένην.

Ἐκ τῆς ὑψηλοτέρας σκοπιᾶς τοῦ φρουρίου οἱ κάτοικοι περιχαρεῖς ἐθεώντο τὴν ἐπαύριον εἰσπλέοντα εἰς τὸν ὄρμον στολισκόν ἐκ δέκα σκαφῶν, σύροντα ἐν θριάμβῳ τὰ τρία μῦσικα τῶν πειρατῶν. Ἐλαφρὰ ἐκ τοῦ πελάγους αὐρα ἐκόλπου τὰ λευκὰ τῶν νικηφόρων πλοίων ἰστία και ἀνερριπίζε τὰς πτυχὰς τῆς κυανολέου σημαίας των.

Κατόπιν ἐξαετοῦς ἀπουσίας ἐκ τῆς πατρίδος μου ἐπισκέφθη αὐτὴν πρότινων ἐτῶν. Εἰς τὴν ἄκραν τῆς πόλεως ἢ μᾶλλον κατὰ τὴν εἰσοδὸν, πολλοὶ τῶν συμπολιτῶν μου θῆ ἐνθυμῶνται βεβαίως γέροντα καπετῶν, φαιδρότατον και ἀκμαίον μ' ὄλα τὰ 78 ἔτη ἄτινα ἔφερον ἐπὶ τῶν ὤμων του. Παιδιοθεν ἐγνώριζον τὸν Μπάρμπα Σταμάτην, ἠκούσα δὲ ὅτι εἶχεν ὑπηρετήσῃ εἰς τὰ Ψαριανά μετὰ τὸν Κανάρην πειστακίς ἀναδειχθείς. Κατὰ τὸ 187... ὅτε μετέβην εἰς τὴν πατρίδα μου, συγχάκεις ἐπισκεπτόμην τὸ κανεῖνον τοῦ Μπάρμπα Σταμάτη, ὅστις ἀρμένως μοι διηγεῖτο σελίδας τοῦ ἐνδόξου ἀγῶνος. Μεταξὺ πολλῶν ἄλλων μοι διηγήθη και τὸ ἀνωτέρω

ἐπεισόδιον ὅπερ ἀτέχνως ἀφηγήθη. Ὅτε δὲ ἠρώτησα αὐτὸν νὰ μοὶ εἴπῃ πὼς ἐκαλεῖτο ὁ νεανίας ἐκεῖνος ὁ διακινδυνεύσας τὴν ζωὴν του ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν συμπολιτῶν του, ὁ μετριοφρων πρεσβύτης μοὶ ἀπεκρίθη.

— Ἐρώτησε ἄλλους νὰ σοῦ τὸ ποῦν.

ΑΓΑΘΟΚΛΗΣ Γ. ΚΟΡΕΤΑΝΤΙΝΙΑΝΗΣ

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

ἱστορικὸν διήγημα

Α'

Γλυκὰ τὸ φεγγάρι ἐλαμπε ἦφλὰ ἔς τὸν καθάριον οὐρανὸν, καὶ ἐσκορπούσε τῶχρό του και μελαγχολικὸ φῶς ἔς τὴ γῆ, ποῦ ἦταν παραδομένη ἔς τῆς νύχτας τὴν ἀγκάλην καὶ ἐκοιμότανε ὑπνο βαθύ καὶ ἀτάραχο, ποῦ τὴν νανοῦριζε τοῦ βουνοῦ τὸ μυρωμένο ἀγέρι, περνώντας χαϊδευτὰ ἀπὸ τὰ ὀλόδροσα φύλλα τῶν δένδρων και ἀφίνοντας ἐναν ἦχο ἐλαφροῦ, κανονικὸ ὡς τὸν ἀνασασμὸ ἀθάως παρθένας, ποῦ ἦσυχά κοιμάται και βλέπει χρυσᾷ ὄνειρα...

Ἡ φύσις εἶνε βυθισμένη σὲ βαθύ και ἀτάραχο ὑπνο και τίποτ' ἄλλο δὲν ἀκούγεται μὲς τὴν ἀπέραντη ἐκείνη γαλήνην, τὴν παντελῆ ἀκίνησια ποῦ μοιάζει με νύκτα, πρὶν τὸ πένθιμο σκούζιμο τοῦ γαιῶν ἐνωμένο μετὰ τοῦ ἀστρίτη τὸ ὄξυ σφύριγμα, ποῦ ἀντιβοᾷ ἔς ταῖς κοιλάδας...

Ὅλοι κοιμοῦνται ἦσυχά. Ναί... μὰ γιὰ τὴν ἐκείνην τὴν καλύθα ἀνάμεσα ἔς τὰ πυκνὰ δένδρα τρεμοσβύνει σὰν ἀστὴρ ἕνα φῶς και φαίνονται ἀνθρώπιναί σκιαί; Τί, δὲν κοιμοῦνται ἐκεῖ μέσα; Δὲν ἐκλείσεν ἐκεῖ ἡ νύχτα τὰ βλέφαρά τους και δὲν νανοῦριζε τὸν ὑπνο τους ὄνειρο γλυκὸ;...

Ἄχ! ὄχι, ὄχι! Ἐκεῖ μέσα πλακῶνει ὄλονένα ἡ ἀτελείωτη νύχτα, ὁ αἰώνιος χωρὶς ζῦπνημα χωρὶς ὄνειρα ὑπνος, πλακῶνει τὸ παντοτεινὸ σκοτάδι!

Ὁ γέρο Καλόφωνος ξαπλωμένος ἔς τὸ στρώμα του παλεύει ἀδύνατα μετὰ τὸ θάνατον. Σταλιὰ αἶμα δὲν ἀπόμεινε ἔς τὸ ἡλιοκαμένο του πρόσωπον, τὰ χεῖλη του εἶναι γλωμὰ και μαραμμένα και ἀγωνία φοβερῆ δέρνει τ' ἀδύνατά του στήθια, λὲς καὶ ἡ ψυχὴ βιάζεται νὰ φύγῃ ἀπὸ μέσα του! Τὰ μάτια του μονάχα, ποῦ τὰ περιζῶνει ἕνα στεφάνι ὀλόμαυρο, διατηροῦνε ἀκόμα ὄλα τους τὴν ἐκφρασί, ὄλα τους τὴ λάμψη... τὰ μάτια του ἔχουνε ἀκόμα ζωὴ, και τᾶχ προσηλωμένα ἔς τὴ γυναῖκά του, ποῦ στέκει ἐπάνω του και τὸν κυττάζει περιλυπη, κλαμμένη, κρατώντας ἔς τὴν ἀγκάλην τῆς ἕνα μικρὸ παιδί, ποῦ ἐξυπνο καὶ αὐτὸ παρατηρεῖ τὴν πάλῃ τοῦ γέρου, χωρὶς νὰ καταλαβαίνει τίποτε...

Δύο δάκρυα, θοὰ θοὰ ἐχύθησαν ἔς ταῖς βαθυλωμέναις παρσιᾶς τοῦ ἱτοιμοθάνατου, και μετὰ ἀγωνία κατῶρθεσε νὰ καθῆσθαι ἔς τὸ στρώμα του. Ἄπλωσε τᾶσαρὰ του και τρεμουλιασμένα χεῖρα και πέρνοντας ἀπὸ τὰ στήθια τῆς γυναῖκάς του τὸ μονάκριβό του παιδί, τᾶκλεισε σφιχτὰ ἔς τὴν ἀγκάλην του και κυττάζοντάς το μετὰ μάτια

λυγωμένα, ἄρχισε νὰ τὸ φιλεῖ με θέρμη, με λαχτᾶρα κοντὰ κοντὰ ἔς τὸ πρόσωπον, ἔς τὰ χεῖρα, ἔς τὸ κεφάλι. Καὶ ὅταν ἡ κλάψαις και ἡ μεγάλη συγκίνησι τὸν ἐπιζῶν και δὲμποροῦσε πλεῖα νὰ κρατήσῃ ἔς τὰ χεῖρα του τὸ παιδί, τᾶδωκε τῆς γυναῖκάς του· ἐξανέπεσε περισσότερο ἐξαντλημένος ἔς τὸ στρώμα του και καρφώνοντας τὰ μάτια του ἔς τὸ τρυφερὸ πλάσμα, ποῦ τὸν ἐκραξε «πατέρα» ἄρχισε νὰ λέη:

«Ἄχ! ἐχάθηκε νὰ ζῆσῳ λίγον καιρὸ ἀκόμα; Δέκα χρόνια βάσταξα ἔς τὴ δυστυχία! δὲν ἔκανε νὰ παλαίψω ἀκόμα ἄλλα τόσα γιὰ νὰ σὲ ἀνστήσω, παιδάκι μου;... Ἄλλὰ ἄς γένῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ! Ἄχ! πεθαίνω... και σβουόνται ὄλα μου τὰ ὄνειρα, χάνονται ὄλας μου ἡ ἐλπίδαίς... Ἐχάθηκε πλεῖα ἡ κρυφὴ μου ἐκείνη χαρὰ ποῦ ἐγλύκαινε τὸ πόνον μου και μᾶθινε θάρρος ἔς τὴν ἀπελπισία μου... ἐχάθηκε ἡ χαρὰ μου, πὼς θὰ ἀξιονόμουνα νὰ σὲ ἰδῶ, παιδάκι μου, μὴ μὲρα λεβέντη, νὰ στηρίζουμαι περὶφρανα ἔς τὸ πλευρὸ σου και διηγῶντάς σου τὴν αἰτία ποῦ πρόωρα ἄσπρισαν τὰ μαλλιά μου καὶ ἔγυρε τὸ κορμί μου, διηγῶντάς σου τὸν ἀδικο κατατρεμὸ μου, νάκούγω ἀπὸ τὸ στόμα σου με δίκαιη ἀγανάκτησι: «πατέρα μου, θὰ τοὺς μισῶ τοὺς ἐχθροὺς σου!...»

«Ἄλλὰ ἄς γένῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ! Πειθαί... και σ' ἀφίνω πέντε χρονῶ παιδί, σ' ἀφίνω σὲ ἡλικία ποῦ δὲν καταλαβαίνεις τὸν κόσμον... Ἄλλὰ μὴ μὲρα θὰ σοῦ θυμίσῃ ἡ μάνα σου ταῖς ὑστερναῖς τοῦ πατέρα σου στιγμαῖς... Ἀλήθεια, Μαρῶ; εἶπε στρέφοντας τρυφερὰ τὸ βλέμμα του ἔς τὴ γυναῖκά του ποῦ πᾶκλαιγε ἀπαρηγόρητα. Δὲ θὰ τοῦ θυμίσῃ ἐσὺ τοῦ παιδιοῦ μας τὴν ὄρα τοῦ θανάτου μου, και δὲ θὰ τοῦ πῆς νὰ ἐκτελέσῃ ὄσα θὰ σοῦ παραγγείλω;...»

«Ἐλα, Μαρῶ, κακὸτυχη γυναῖκα! Κάνε κουράγιο, μὴν κλαῖς καὶ ἄκουσε καλὰ τὰ τελευταῖα μου λόγια, πρὶν ἡ πνοὴ σβύσῃ ἀπὸ τὰ χεῖλη μου.

«Ἄν σ' ἀφίνω ἔς τὸν κόσμον ἐρημη, φτωχὴ, τόσο νέα και χωρὶς καμμίαν ἐλπίδα ποτὲ μὴ βαργωμήσης. Ποτὲ μὴ με καταρασθῆς! γιὰτὶ θᾶνε ἀδικο, θᾶνε ἀμαρτία... Ναί, Μαρῶ, θᾶνε κρῖμα ἂν με καταρᾶσαι, κρῖμα μεγάλο, γιὰτὶ δὲν θὰ φταιγῶ ἐγὼ ὁ ἀτυχῆς ἂν ἐβροῦν μεγάλας δυστυχίας! Μὴν κάνης με τοὺς στεναγμούς σου βαρὺ τὸ χῶμα ποῦ θὰ με σκεπάσῃ, ἀλλὰ δόξαζε πάντα τὸ Θεὸ ὅπως τὸν δοξάσαμε μαζὺ ὡς σήμερα, ὑπόμεινε σὰν χριστιανὴ τὰ βάσανα, ταῖς συμφοραῖς καὶ ἀνάσθησε τὸ παιδί μας, τὸν Πέτρο μας, τὴν ἐλπίδα τῶν γιρατειῶν σου, τὸ λιμάνι ποῦ θὰ σὲ δεχθῇ μὴ μὲρα σὲ ὄσαις τρικυμίας θὰ σὲ δέιρον! Ἀνάσθησε τὸν Πέτρο μας και μᾶθε τον νὰ συλλαβαίνει τίποτε...

Δύο δάκρυα, θοὰ θοὰ ἐχύθησαν ἔς ταῖς βαθυλωμέναις παρσιᾶς τοῦ ἱτοιμοθάνατου, και μετὰ ἀγωνία κατῶρθεσε νὰ καθῆσθαι ἔς τὸ στρώμα του. Ἄπλωσε τᾶσαρὰ του και τρεμουλιασμένα χεῖρα και πέρνοντας ἀπὸ τὰ στήθια τῆς γυναῖκάς του τὸ μονάκριβό του παιδί, τᾶκλεισε σφιχτὰ ἔς τὴν ἀγκάλην του και κυττάζοντάς το μετὰ μάτια

«Φέρνε τον Μαρῶ, τὸν Πέτρο μας, φέρνε τον συχνὰ ἔς τὰ ἐρείπια τοῦ σπιτιοῦ

μας καὶ ἀφίνε τον νὰ πλανᾶται ἐκεῖ μέσα γιὰ ὄραις. Ἀφίνε τον νὰ παίξῃ κυνηγῶντας ταῖς πεταλούδαίς, ἀφίνε τον νὰ κάθεται ἔς ταῖς μαύραις πέτραίς νὰ συλλογᾶται, νὰ τραγοῦδᾷ, νὰ μελαγχολῇ!... Κ' ὅταν, Μαρῶ, ἔλθῃ σὲ ἡλικία και καταλάβῃ τὸν κόσμον, και ζητήσῃ νὰ μᾶθῃ ἀπὸ τί ἐπέθανε ὁ πατέρας του, πάρε τον ἀπὸ τὸ χεῖρι, ὀδηγήσῃ τον ἔς τὰ ἐρείπια, και ἐκεῖ ἐξηγήσῃ του τὴν αἰτία τοῦ θανάτου μου και... τῆς φτώχειας του! Καὶ σὰν τὸν ἰδῆς νὰ δακρῶσῃ καὶ ἀκούσῃς τὰ χεῖλη του νὰ προσφέρουε κατᾶρα κατὰ τῶν Ἄγγλων, δόσε του αὐτὸ τὸ μικρὸ δέμα, ποῦ θὰ τὸ κρατᾶς πάντα, Μαρῶ, ἐπάνω σου, γιὰτὶ σὲ κανένα ἄλλο μέρος ἀπὸ τὸν κόρφο σου δὲ θᾶνε πειὸ ἀσφαλισμένο, και πὲς του:»

«Ἄλλη κληρονομία, Πέτρο μου, ἀγαπητῶ μου παιδί, δὲν ἔχω νὰ σοῦ ἀρῆσω, παρὰ αὐτὸ τὸ μικρὸ δέμα, ποῦ δὲν θὰ τὸ ἀνοίξῃς παρὰ ὅταν ἡ πατρίδα μας ἐλευθερωθῇ, ὅταν ἐνωθῇ μετὰ τὴν κοινὴν μας μάνα πτὴν Ἑλλάδα, ὅταν τὸ ξένο ποδὶ ποῦ τὴν ὑπατεῖ φύγῃ, καὶ ἀναπνεύσῃ ἐλευθερά, γλυπκὰ!... Γιὰτὶ δὲν θᾶρησῃς ἡ μὲρα ποῦ ἡ νγαλαζία μας σημαῖα περὶφρανα θὰ κυματίσῃ ἔς τὸ κάστρο... Ναί! ἔχω μέσα μου μὴν νγαλὴν πεποίθησι, ἀκούγω μίαν ἀόρατη γλυπκὴ φωνὴ ποῦ μοῦ λέγει, πὼς γλήγορα ἡ Ἑρτᾶνησῃ, πὼς γλήγορα ἡ Ζάκυθο θὰ ἐνωθῇ μετὰ τὴν Ἑλλάδα, γιὰ νὰπολάσῃ ππραγματικὴ ἐλευθερία, γιὰ νὰ μπορέσῃ πλεῖα νὰ πλέγῃ φανερά, ἀφοβα, τοὺς πόθους τῆς καρδιᾶς τῆς!...»

«Ἄχ! χαρὰ ἔς τονε ποῦ ζῆσῃ και ἰδῇ πὲκείνη τὴ μεγάλη μὲρα! Ἦθελα νὰμουνα καὶ ἐγὼ ζωντανός... Ἄλλὰ δὲν περᾶζει! Ἦθελα εὐχαριστημένους, γιὰτὶ ἂν δὲν εἶδα ἐλευθερὴ τὴν πατρίδα μου ἀπὸ τοὺς εὐγενεκοὺς τυράννους τῆς, μᾶξιωσε ὁμοῦ ὁ Θεὸς νὰ ἰδῶ ἐλευθερὴ τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὸν Τούρκο ζυγόν...»

«Τότε, παιδάκι μου, θᾶνοιξῃς, τὸ δέμα, πτὴ μὴν κληρονομία ποῦ σοῦ ἀφίνω. Τότε, ὅταν ἐλευθερωθῇ ἡ πατρίδα μας, θᾶνοιξῃς πτὸ δέμα και ὅ,τι βρῆς μέσα, θὰ τὸ φιλήσῃς με εὐλάβεια και θὰ τᾶπλώσῃς ἔς τὰ ἐρείπια τοῦ σπιτιοῦ μας!...»

— Τούτα τὰ λόγια, Μαρῶ, θὰ πῆς τοῦ παιδιοῦ μας, ὅταν μεγαλώσῃ και ζητήσῃ τὸν πατέρα του... Μοῦ ὀρκίσεσαι πὼς θὰ τοῦ τὰ πῆς;

— Ναί! γονατίζοντας και ὑψώνοντας τὰ χεῖρα ἔς τὸν οὐρανὸν εἶπε πηγμῆν ἔς τὰ δάκρυα ἡ Μαρῶ.

— Ἐλα τώρα, δυστυχισμένη μάνα! Ἐλα νὰ σὲ φιλήσω και σὲ γιὰ ὑστερὴν φρονά, γιὰτὶ ἡ καρδιά μου παγώνει. Ἐλα, και ἡ εὐχὴ μου...»

Δὲν μπόρεσε πλεῖα νὰ πῆ ἄλλη λέξι ὁ γέρο Καλόφωνος! Τὴν ὑστερὴν πνοὴ του τὴν ἐσβουσε ἀπὸ τὰ χεῖλη του ἡ ἅγια του ψυχὴ, ποῦ χαροῦμένη ἐπέταξε σιμὰ ἔς τὸν Πλάστη τῆς...

Καὶ τὸ φεγγάρι λάμπει γλυκὰ ἔς τὸν καθάριον οὐρανὸν, ἡ φύσις ὄλα εἶνε βυθισμένη σὲ ὑπνο βαθύ καὶ ἀτάραχο και δὲν ἀκούγεται τίποτ' ἄλλο μὲς ἔς τὴν ἀπέραντη ἐκείνη γαλήνην, τὴν παντελῆ ἀκίνησια ποῦ μοιάζει:

μέ νεκρῶσε, παρὰ τὸ πένθιμο σκούζιμο τοῦ γκιώνη, ποῦ λὲς τώρα καὶ θρηνεῖ γιὰ τὸ θάνατο τοῦ γέροντος Καλοφῶνου, καὶ ποῦ πνίγει τὰς κλάψαις καὶ τὰς φωναῖς τῆς ἀτυχῆς χήρας....

Β'

Ἀπὸ τὴν ἴδια στιγμή ποῦ ἐπάτησε ὁ Ἄγγλος τὸ πόδι του ἐς τὴν Ἐφτάνησο, ἀπὸ τὴν ἴδια σχεδὸν στιγμή ἄρχισε νὰ σχηματίζεται μετὰ μὲν ἄλλο ἐναντίον του, γιὰτὶ ἐμάντευε ὁ Ἐρτανήσιος, γιὰτὶ ἔβλεπε ἀπὸ τὰ πρῶτα ἔργα τοῦ ἀρμστού Μαίτλανδ, πῶς θὰ τὸν διοικήσῃ ἡ πολιτισμένη Ἀγγλία βάρβαρα, παράνομα. Τὸ μεγάλο δὲ ρεῦμα ἐναντίον τῆς Προστασίας ἄρχισε νὰ ἐξογκώνεται, νὰ φουσκῶνῃ, νὰ πλατύνεται, ὅταν ἐκπρόσθετος ἡ ἐπανάστασις τοῦ 21 ποῦ τὴν ἐκαταδίωκε μὲ λύσσα ἡ Ἴονικὴ κυβέρνησις, ποῦ φανερὰ τὴν ἐχλεύαζε καὶ τὴν ἐπερίπαζε λέγοντας πῶς ὁ ἅγιος, ὁ πελώριος ἐκεῖνος ἀγῶνας τῶν Ἑλλήνων ἐνε.... κλειροδομολογοῦντες.

Ταῖς 9 τοῦ Ἀπριλίου 1821 ἡ Ἴονικὴ κυβέρνησις ἐβγάλετο προκήρυξι, πῶς θὰ μείνῃ οὐδέτερος ἐς τὸν ἀγῶνα τῆς Ἑλλάδος μὲ τὴν Τουρκίαν, καὶ ἔδωκε ἀυστηραῖς διαταγαῖς ἐς ὅλα τὰ νησιά νὰ φυλάγονται καλὰ τὰ ἀκρογῶλια καὶ νὰ μὴν ἀφίπνουν νὰ περνοῦν ἐς τὴν ἀντικρυνὴν στεριά ἐπαναστάταις καὶ πολυμοφῶδια.

Ἀλλὰ οἱ Ἐρτανήσιοι ἦταν Ἕλληνες! Μὲς ἐς τὴν καρδίαν τους ἔλαμπε ζωηρὰ ἡ φλόγα τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ ἐπεφρονούσανε ταῖς διαταγαῖς τῶν Ἀγγλων καὶ ἐπηγίαναν καὶ ἐχύνανε τὸ αἷμα τους γιὰ τὰ δάδαρια των. Ἡ κυβέρνησις ἄφριζε ποῦ τοὺς ἔβλεπε καὶ ἄρχισε νὰ λαβαίνει πειὸ ἀυστηρὰ καὶ βάρβαρα μέτρα. Ἐδῶκε ἀπόλυτο ἐξουσία ἐς τοὺς ὑπαλλήλους τῆς, ὅποτε κρίνουνε ἀναγκαῖο, νὰ κηρύττουνε τὸ στρατιωτικὸ νόμο καὶ νὰ στέλνουνε ἐς τὰς πόλεις, ἐς τὰ χωριά, ὅλοῦτε στρατιωτικὰ ἀποσπασματὰ γιὰ πείσι, τὰ ὁποῖα ἦσαν ὑποχρεωμένοι οἱ πολῖται νὰ τὰ τρέφουν, καὶ νὰ βάζουν τὰ παιδιὰ τους, ταῖς ἀδελφαῖς τους ταῖς γυναῖκας τους νὰ κοιμούνται χάμου, γιὰ νὰ παραχωρῶσι τὰ κρεβάτια τους ἐς τοὺς στρατιώταις!

Ἐπειτα ἐψηφίστηκε καὶ ἀπὸ τὴν πούλη-μένη ἐς τοὺς Ἄγγλους βουλή καὶ νόμος, ὁ ὅποιος καταδίκαζε σὲ ἔξορία καὶ σὲ θάνατο μὲ κατὰσχῆσι τῆς περιουσίας, ὅσους ἐλαβαί-νανε μέρος ἐς τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασι....

Ἀλλὰ οὔτε ἡ καταδίκη, οὔτε αἱ ποιναί, οὔτε ἡ βία ἦταν φημετὴ νὰ πνίξῃ τὸν πατριωτισμὸν τῶν Ἐρτανήσιων. Ὅσο περισσό-τερο τοὺς ἐπίεζε ἡ κυβέρνησις, τόσο ἡ φιλο-πατρία τους καὶ ὁ ἐνθουσιασμὸς τους ἀναθε-ῖτο. Ἐπεφρονούσανε τοὺς νόμους, ἐποδοπατού-σανε ταῖς βάρβαρας διαταγαῖς καὶ μπρο-στά ἐς τὸ ἀσθηματικὸν, μπροστά ἐς τὸν ἐθνισμὸν τους δὲν ψηφούσανε κανένα, τίποτε δὲν ἐφοβόντανε! Τόση καταφρόνια ἐδείχνανε ἐς τοὺς Ἄγγλους ποῦ τοὺς ἐμποδίζανε μὲ κάθε βία νὰ μὴ λαβαίνουσι μέρος ἐς τὸν Ἑλ-ληνικὸν ἀγῶνα, ὅπου ὁ Πέτρος Ἀντιτίθη-ρης — ἓνα ἀπὸ τὰ πολλὰ παραδείγματα — μὴ ἔχοντας πρόχειρον πλοῖο γιὰ νὰ περάσῃ αὐτὸς καὶ 40 συντρόφοι του ἐς τὴν Πελο-

πόννησο, ἀφοῦ ἄραξε μαπαροῦτι καὶ βόλια ἀπὸ ταῖς δημοσίαις ἀποθήκαις, ἐμπῆκε ἐς ἓνα Ἀγγλικὸν ἐμπορικὸν πλοῖο ποῦ ἦταν ἀραγ-μένο ἐς τὸ λιμάνι τῆς Ζακύνθου, καὶ βιά-ζοντας τοὺς ναῦταις νὰ σηκώσουνε τὴν ἀγ-κυρα, ἔκαμε πανιά, καὶ ἐπέρασε μὲ τοὺς συν-τρόφους του ἐς τὴν Πελοπόννησο, καὶ ἐπο-λέμησε τοὺς Τούρκους μὲ τὰ Ἀγγλικὰ πο-λυμορῶδια!.....

Τὴν ἐποχὴν ποῦ ἐσυμβάιναν αὐτὰ, ὁ προδότης τῆς Πάργας, ὁ Μαίτλανδ ἔλειπε ἐς τὴν Ἀγγλίαν. Κι' ὅταν ἐγύρισε ἐς τὴν Ἐφτάνησο καὶ εἶδε τὸν ἐνθουσιασμὸν τοῦ λαοῦ καὶ τὸ μεγάλο του μῖσος κατὰ τῆς Προστα-σίας, ἐδημοσίευσε προκήρυξι, ἡ ὁποία μαζὶ μὲ ἄλλα ἔλεγε, ἀπὸς ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειό-τητα ὁ Βασιλεὺς του καὶ προστάτης τῆς Ἐφτανήσου, τοῦ ἔδωκε ἀπόλυτο ἐξουσία νὰ βάλῃ ἐν ἐνέργειαν ὅλα τὰ μέσα γιὰ νὰ ἐπα-ναφέρῃ τὴν τάξιν καὶ νὰ διατηρήσῃ τὴν οὐ-δετερότητα τῶν νησιῶν, ποῦ κἀμποιοὶ ἀγῶ-ναις ἐπαρῶσανε μαζὶ μὲ τοὺς ἀνόητους πα-πάδες, ποῦ ἐτολμήσανε φανερὰ, μπροστὰ ἐς τὰ μάτια τῆς κυβέρνησις νὰ κύνουν δέσεις γιὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Τουρκίας καὶ ναῦ-ξάνουνε μὲ τὴ φωνὴν τῆς θρησκείας τὸ μῖ-σος καὶ τὸν ἐρεθισμὸν τοῦ λαοῦ κατὰ τῶν Τούρκων....

Ἀλλὰ ὁ λαὸς ἐπεφρονήσε καὶ αὐτὴ τὴν προσδλητικὴν προκήρυξιν τοῦ Ἀρμστού, καὶ ἐξακολούθησε νὰ λαβαίνει μέρος ἐς τὴν ἐπα-νάστασι, νὰ χαίρεται γιὰ ταῖς νίκαις τῶν Ἑλλήνων, νὰ θλιβεται γιὰ ταῖς καταστρο-φαῖς των. Ἀναστατάθηκε μάλιστα καὶ ἐση-κώθηκε ἂν ἓνας ἀνθρώπος ὁ λαὸς τῆς Ζα-κύνθου, ὅταν διδόθηκε ἡ ψευτικὴ εἰδησι-κὴς ἐπίσημη τῆς Πόλεως. Τρελλοὶ ἀπὸ χαρὰ καὶ ἐνθουσιασμὸν, ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἐτρέ-ξανε ὄχι μονάχα ἐς ταῖς δικαῖς των ἐκκλη-σιαῖς, ποῦ οἱ προστάταις τους Ἄγγλοι ταῖς εἶχαν κλεισμένας γιὰ νὰ μὴ προσέχωνται τοῦ Θεοῦ γιὰ τὰ δάδαρια των, ἀλλὰ ἐπήγανε ἀκόμα καὶ ἐς τὸν ἐπισκοπὸν τὸν Λατινοῦ γιὰ νὰ εὐχαριστήσῃ καὶ αὐτὸς μαζὶ τους τὸ Θεὸ γιὰ τὸ χυμῶσμο μῆνυμα!... Καὶ ποῖος ἄλ-λος ἐξέχωρα ἀπὸ τοὺς Ἄγγλους, δὲν θὰ ἐσυ-κινῶτανε νὰ βλέπῃ ὅλον ἐκεῖνο τὸν εὐγενικὸν λαὸν, γονατισμένον μὲ εὐλαβίαν μπροστὰ ἐς ἓνα ἐπίσκοπον Λατινοῦ, καὶ νὰ δέχεται μὲ δάκρυα τὴν εὐλογία του, λησμονῶντας τὸ σῆμα ποῦ τὸν χωρίζε ἀπὸ τοὺς Δυτικούς;..

Ὁ Μαίτλανδ ἔβλεπε τὸ ποδοπάτημα τῶν διαταγῶν του καὶ ἀποφάσισε πλεία νὰ φι-λοτιμηθῇ μὲ τοὺς Τούρκους ἐταῖς βαρβα-ρότητες ποῦ ἐκάνανε ἐτοὺς ραγιάδαις. Ἀ-πόφάσισε μὲ κάθε τρόπο, μὲ κάθε σκληρὸ μέσο νὰ πνίξῃ ἐς ταῖς καρδιαῖς τῶν Ἐφ-τανήσιων τὸ ἀγῶν, τὸ ὑψηλὸν, τὸ θεῖον αἰ-σθηματικὸν τοῦ πατριωτισμοῦ! Καὶ πρῶτον ἄρ-χιζε ἀπὸ τὸν Κλήρον ἐξήρσις ἀρχιερεῖς, κα-τεδίωξε, ἐφυλάκισε παπάδες!... Ἀλλὰ ὁ λαὸς ἐξακολούθησε νὰ μὲν ἐς τὸ σημεῖο του, νὰ μὴ δευλιάζῃ! Μάλιστα τὸ μῖσός του κατὰ τῶν Ἀγγλων αὐξήσε πολύ, ὅταν τοὺς εἶδε νὰ ὑποστηρίζουνε φανερὰ τοὺς Τούρ-κους ἐστὴν ἀκόλουθον περίστασι.

Σταῖς ἀρχαῖς τοῦ Σεπτεμβρίου 1821 ὁ τούρκικος στόλος περνώωντας γιὰ τὴν Πά-τρα ἄραξε ἐς τὴν Ζακύνθον γιὰ νὰ λάβῃ τρο-

φίαι. Αἱ ἀρχαὶ τοῦ νησιοῦ τὴν ἰδεγθήκαμε μὲ ἀνοχταῖς ταῖς ἀγκάλαις, καὶ ἀφοῦ τοῦ ἔδωκεν ὅτι ἐγύρισε, ἐφυγε γιὰ νὰ καύσῃ τὴν Πάτρα καὶ τὴν Βοστίτια, ταῖς ὁποῖαις ἀφοῦ ταῖς μετέβαλε σ' ἐρείπια, ἐγύρισε πάλι ἐς τὴν Ζακύνθον σέρωνωντας ὅπισω του αἰχμά-λωτα καὶ 34 ἑλληνικὰ πλοῖα ποῦ ἐκυρίευσε ἐς τὸ Γαλαξίδει, ἀνάμεσα ἐς τὰ ὁποῖα οἱ Ζα-κυνθῖνοι ἐδικακρίνανε, μὲ πόνο καὶ θλίψιν ἐστὴν καρδίαν, καὶ δύο Ἴονικὰ ποῦ εἶχαν πάγει ἐστὴν Πελοπόννησο τροφαῖς καὶ ἐπανα-στάταις.

Καὶ πάλι ἐς τὸ γύρισμά του ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἐδέχτηκε τοὺς Τούρκους ὡς φί-λους καὶ τοὺς ἔκαμε χιλιαῖς δυὸ περιποιή-σεις. Κ' ὅταν μιά βάρκα τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου, ποῦ ἐκηνυγοῦσε τὸν Τουρκικόν, ἐσί-μασε ἐς τὸ λιμεναρχεῖο καὶ ὁ Ἑλληνας ἀξι-ωματικὸς ἐζήτησε τὴν ἀδεια νὰ βγῇ ἐξω, ἡ οὐδέτερος Ἀγγλία, τὸ ἐξευγενισμένον ἔθνος, οἱ χριστιανοὶ, μὲ ταῖς πειὸ ὑβριστικαῖς καὶ χυδαῖαις λέξεσι ἐδίωξαν τὴν ἑλληνικὴν βάρκα καὶ μπροστὰ σὲ λαὸν ποῦ μὲ τόσο ἐνθουσιασμὸν καὶ αὐταπάτησιν ἀγωνίζοντανε γιὰ τὴν ἐλευ-θερίαν τοῦ γένους του, μπροστὰ σὲ λαὸν ποῦ μὲ τὰ δάκρυα ἐτὰ μάτια ἐκύτταζε νὰ κομα-τίξῃ ἐστὴν βάρκα ἡ ματοβαμμένη ἐθνικὴ ση-μαία, ὁ ἐξευγενισμένον Ἄγγλος δεικνύοντας ἐτὸν Ἑλληνα ἀξίωματικὸν τὴ σημαία:

— «Κάτω αὐτὸ τὸ κουρέλι, τὸν ἐπρό-σταζε, καὶ φεύγα. Τοῦτα τὰ νερὰ εἶνε δικὰ μου, ἐγὼ τὰ ὀρίζω!

Καὶ εἶδε ὁ Ἐρτανήσιος ἓνα πολιτισμένον ἔθνος, νὰ φερθῇ βαρβαρότερα ἀπὸ τοὺς Τούρκους! Ἡ δικαίαν ἀγανάκτησιν του τὸν ἐπνίξε, τὸν ἔκαμε τρελλὸν καὶ ἄρχισε πλεία νὰ βρίζῃ φανερὰ τοὺς προστάταις του, ποῦ χωρὶς νάχουνε κανένα δικαίωμα, τὸν πνίξανε ἀδικα, ἄναυδα.

Ναί, ἄναυδα καὶ ἀδικα! Γιατὶ ἂν ὁ Τούρκος ἐτυραννοῦσε τὴν Ἑλλάδα, ἦταν Τούρκος! Ἦταν κηρυγμένον δεσπότης τῆς, οἱ Ἕλληνες ἦταν ραγιάδες του, ἦταν κάτω ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν του!... Ἐνῶ οἱ Ἄγγλοι ποῦ ἐβασανίζανε τὴν Ἐφτάνησο ἦταν Χρι-στῖανοὶ! Ἦταν κηρυγμένον μπροστὰ ἐς ὅλο τὸ κόσμον προστάταις, δηλαδὴ φίλοι καὶ ἀ-δελφοὶ λαοῦ ἐλευτέρου καὶ πολιτισμένου....

(Ἔπειτα τὸ τέλος)

A. A. ΑΒΟΥΡΗΣ

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΟΙ ΒΛΑΧΟΙ ΤΗΣ ΠΙΝΔΟΥ ΜΑΛΑΚΑΣΙ

(Συνέχεια)

Μαλακασί καὶ Μαλακασίαι. — Ἄλθωνοὶ Κανί-νων. — Ἄλθωνοὶ Ἀκαρνανίας. — Οἰκογένεια Μπούια. — Πέτρος Μπούιας — Γιάννης Σπάτας. — Πέτρος Αἰδῶνας. — Γιάννης Φράτας. — Ἐκ-στρατεία τῶν Μαλακασίων κατὰ τῶν Ἰωαν-νίνων. — Πολιορκία τῆς πόλεως. — Ναυμαχία ἐν τῇ λίμνῃ. — Πῆτα τῶν Μαλακασίων καὶ τιμωρία αὐτῶν.

Ἡ περιχρῆ ἡ τὸ τμήμα τοῦ Μαλακασίου ὠνομάζετο μέχρι τοῦ 1321 Σμῆκοβον ἢ ἀρ-χοντεία Σμῆκοβου, κατὰ τὴν Χρυσόβουλον Ἀνδρόνικου τοῦ Πρεσβυτέρου¹, ἐκ τοῦ ὀνό-ματος πατριάς Ζουπάνου τινὸς Σμῆκος ἢ Μοκός (ποιμνιοστάσιον σλαβ.) καλουμένου, κατὰ τὸν κ. I. Λαμπριδῆν, οὐ τὸ ὄνομα διατηρήθη καὶ εἰς ὁμώνυμον χωρίον παρὰ τὴν δεξιάν τοῦ Πηνειοῦ ὄχθην, κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα διαλυθῆν. Ἐξέτινεται δὲ ἀπὸ τοῦ ὀ-μώνυμου τούτου χωρίου μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Λούρου ποταμοῦ εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον πρὸς μεσημβρίαν.

Ἀκολούθως ἀπὸ τοῦ 1321 μέχρι τοῦ 1333 ὠνομάσθη τὸ Σμῆκοβον Μαλακάσι (τυρο-κόμος βλαχ.) ἐκ τοῦ ὀνόματος ἐτέρου ἡγέ-του καὶ ἥρωος ἐπισκιάσαντος τὴν πατριὰν τοῦ Σλάβου Μοκός, Βλάχου δὲ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τὴν καταγωγὴν, οὐ τὸ ὄνομα διατηρήθη ἐπίσης ἐν ὁμώνυμῳ χωρίῳ εἰς τὰς Θεσσαλικὰς τοῦ Ζυγοῦ ὕπερρειας. «Διατρι-βοντα δὲ βασιλεῖα (Ἀνδρόνικον τὸν πρεσ-βύτερον 1333—1335) ἐν Θεσσαλίᾳ, λέγει Ἰωάννης ὁ Καντακουζίνος¹, οἱ τὰ ὀρεινὰ τῆς Θεσσαλίας νεμόμενοι Ἄλθωνοὶ ἀβασίλευτοι Μαλακασίαι, Μπούια καὶ Μεσαρίται (ἢ Μαζ-ρακαῖοι) ἀπὸ τῶν φυλάρχων προσαγορευόμε-νοι, περὶ διαχίλιους καὶ μυρίους ὄντας, προσε-κύναν ἰθὺς καὶ ὑπέσποντο δουλεύουσιν. Ἐδεδόικεσαν γὰρ μὴ, χειμῶνος ἐπελθόντος, διαφθάρωσιν ὑπὸ Ρωμαίων, ἅτε πόλιν οἰ-κοῦντες οὐδέμιαν, ἀλλ' ὄρειαν ἐνδιατρίβον-τες καὶ χωρὶς δυσπροσόδου, ὧν ἀναχω-ρόντες τοῦ χειμῶνος διὰ τὸ κρύος καὶ τὴν χιόνα, ἀπιστόν τινα ἐν τοῖς ὄρεσιν ἐκεί-νοις νυφομένην, εὐπεχίρητοι ἐσεσθαι ἐδό-κουν». Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ χρονογράφον² ἐπὶ τῆς αὐτῆς περιπέτου ἐποχῆς Συργιάνης ὁ Παλαιολόγος ἀποδράς ἐκ Γαλατῶν κατέφυγε διὰ τῆς Εὐβοίας, τῶν Λοκρῶν, τῶν Ἀκαρ-νανίων καὶ τῶν ἀνομαζόντων Ἄλθωνῶν τῶν οἰ-κούντων περὶ τὴν Θεσσαλίαν εἰς τὸν Κρά-λην, ἡγεμόνα τῶν Τριβαλῶν³ ἐξ οὗ ἐπι-ταί ὅτι ὁ Συργιάνης ἐγνώριζε τοὺς νομάδας «Ἄλθωνοὺς» τῆς Πίνδου ἀπὸ τοῦ ἔτους 1319, ὅτι διετέλει αὐτοκρατορικός ἐπίτρο-πος ἐν Ἰωαννίνοις. Οἱ νομάδες οὗτοι λαοὶ τῆς Πίνδου, ὡς θὰ ἴδωμεν ἰλιαν προσεχῶς, ἦσαν μίγμα τι Ἑλλήνων, Βουλγάρων, Βλάχων καὶ Ἀλθωνῶν, ἀλλαχοῦ δὲ θελομεν ἰδει-διατὶ ὁ Καντακουζίνος ἀποκαλεῖ αὐτοὺς γε-νικῶς «Ἄλθωνοὺς».

Οἱ «Ἄλθωνοὶ» οὗτοι τῆς Πίνδου ἦσαν ἀ-ναμιφθῶς συγγενεῖς καὶ ὁμόφυλοι τῶν Ἀλ-θωνῶν τῶν Κανίνων, οἵτινες κατεργόμενοι ἀπὸ τὰ ὑψηλὰ ὄρη τῶν ἐκείνων συνεχῶς τὰς πόλεις καὶ τὰ φρούρια. Ἀλλὰ μαθὼν τοῦτο ὁ βασιλεὺς Ἀνδρόνικος³, ἔλαβε καὶ συμμα-χικὸν στρατὸν Ἀγαρινῶν καὶ ἐπῆλθε κατ' αὐτῶν, καταφθὰς δ' αὐτοὺς διὰ τῶν τοξο-τῶν Ἀγαρινῶν μέχρι τῶν ἀπροσίτων κορυφῶν τῶν ὄρειαν των, ἀόπλους ὄντας τοὺς ἐξωλόθρευσε, ἀναγκάσας ἄλλους μὲν ν' ἀ-ναχωρήσωσιν οἰκογενειακῶς ἐκεῖθεν, ἄλλους δὲ νὰ κρυφθῶσιν εἰς χαράδρας καὶ σπήλαια, πλείστους δ' ἐξ αὐτῶν ἠχμαλώτισε καὶ τὴν περιουσίαν αὐτῶν ἄπασαν, συνισταμένην ἐκ 300,000 βοῶν, 5,000 ἵππων καὶ 1,200,000 αἰγοπροβάτων, ἐδήμυσε καὶ ἀπεμώλησεν εἰς εὐτελεστάτην τιμὴν ἐν ταῖς ἀγοραῖς τῶν

πόλεων, ὥστε ἀντὶ ἐνὸς χρυσοῦ ἐπωλοῦντο 500 πρόβατα ἢ 100 βόες, ἐν ἔτει 1335. Ἦσαν δ' ἐπίσης συγγενεῖς καὶ τῶν Ἀλθα-νῶν τῆς Ἀκαρνανίας, κατὰ τῶν ὁποίων διὰ παρομοίας ληστρῆκας ἐπιδρομὰς ἠθέλησε νὰ κινήθῃ ὁ Δεσπότης τῶν Ἰωαννίνων Νι-κηφόρος ὁ Β', οὗς καὶ προκατέλαβε παρὰ τὸν Ἀχελῶνα, ἀλλ' ἐκ τῆς ὀργῆς του μὴ ἀναμείνας τὴν ἔλευσιν τῆς ὄλης στρατῆς αὐτοῦ, εἰσήλασε μετ' ὀλίγων ἀνδρῶν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὄρεισιν ἐχθρῶν καὶ ἐγένετο θῆμα τῆς τόλης του. Ἀκαρνανία ἐκαλεῖτο τότε ἡ νῦν Ἄρτα. Ἀρχηγὸς δὲ τῶν Ἀλ-θωνῶν τῶν ὄρειαν τῆς ἦτον ὁ Πέτρος Μπούιας.

¹ Ἐκδ. Βοννάης βιβλ. Β' § 26.
² Καντακουζ. βιβλ. Β' § 25.
³ Ἀδελφ. βιβλ. Β' § 32.

ἵνα λάβωμεν ἰδέαν τινὰ περὶ τῶν φυ-λάρχων τῶν λαῶν τούτων, ἀρκεῖ νὰ εἰπω-μεν ὀλίγα περὶ τῆς οἰκογενείας τοῦ Μπούια, περὶ ἧς μόνος, δυστυχῶς, διεσώθησαν μέχρις ἡμῶν ἀρκεταὶ πληροφορίαι. «Ἡ νῦν σατρα-πεία τῆς Σκόδρας διατείνονται, λέγει ὁ κ. Σάθας¹, ὑπὸ δύο ποταμῶν, τοῦ Δρίνου καὶ τῆς Μπουγιάννας. Τὰ περὶ τὴν Μπουγιάναν ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων ἐνέμετο φυλὴ Ἰθα-γενής ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ λαβοῦσα τὸ ἐπὶ-μωμυμον (Μπούια ἢ Μπουγιάνοι) καὶ ὑπὸ ὁμώνυμους φυλάρχους διατελοῦσα». Πρῶ-τος γνωστός γενάρχης τῆς φυλῆς ταύτης ἀναφέρεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἐν ἔτει 1333—1349, ὁ Νικόλαος Μπούιας, σύγχρονος τοῦ κράλη τῆς Σερβίας Στεφάνου, ὅφ' οὐ ἐτι-μῆθη διὰ τοῦ ἀξιώματος τοῦ πρωτοβε-στιαρίου (1345—1347) ἀπέναντι ἐκδουλεύ-σεων, ἅς ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ὁμώνυμου φυ-λῆς προσήνεγκον εἰς τὸ κράλην τότε. Ἄλλ' οἱ Μπούια ἀνήγον τὴν καταγωγὴν αὐτῶν εἰς πολὺ ἀρχαιότερους χρόνους καὶ οἴκους, καὶ δὴ τῶν τοῦ Ἀντινοῦ καὶ Πύρρου, οὗ-τινος μάλιστα τὸ οἰκόσημον παρενέβαλλον μεταξὺ τῶν τῆς οἰκογενείας των. «Τὴν ση-μαίαν τῶν τεσσάρων ὄρων μὲ τὴν χεῖρα, λέγει ὁ βιογράφος τοῦ Μερκούριου Μπούια Κορωναιῶς, παλαιότατα τὴν ἐβάσταζεν ὁ ρὲ Πύρρος, καὶ ὅλοι ἐκεῖνοι ὅπου ἦταν ἐκ τῆς ρίζης αὐτοῦ». Περὶ δὲ τοῦ λαβάρου τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, ὅπερ κατέτασσον ἐπίσης οἱ Μπούια μετὰ τῶν οἰκοσήμεν των, λέγει ὁ αὐτός: «Τὴν σημαίαν τῶν σταυροῦ κίτρινην μετὰ δύο ἄστρων λευκῶν εἶχε χα-ρίσει ὁ Κωνσταντῖνος Βασιλεὺς (εἰς τὸν Μπούιαν), ὅταν ἐμίσειεν ἀπὸ τὴν Ρώμην καὶ ἐπέρασεν εἰς τὸ Τουράτζον, διὰ νὰ ὑπά-γῃ νὰ κτίσῃ τὴν Κωνσταντινούπολιν». Ὁ Νικόλαος Μπούιας μέχρι τοῦ 1549 ἐν τοῖς ἑσῶσι μνημονευόμενος, κατέλιπεν ἀποθανὼν υἱὸν τὸν Πέτρον. Ἀναφέρεται δὲ ἀδελφός τις τοῦ Νικολάου Μιχαὴλ Μπούιας τῷ 1350 μὲ υἱὸν τὸν Τρίφωνα (1357—1360) ἀποθανόντα ἀπαιδα. Ἐπὶ τῆς καθόδου τῶν Ἀλθωνῶν εἰς τὴν Ἠπειρὸν, Θεσσαλίαν καὶ Ἀκαρνανίαν διὰ τῆς Πίνδου (1081—1319)² κατήλθε καὶ ἡ πατρία τῶν Μπούιων, ἢ ὁ Καντακουζίνος, ὡς εἶδομεν, ἀναφέρει μεταξὺ

τῶν Μπλακασίων καὶ Μεσαριτῶν ἢ Μζάρα-καίων τῆς Πίνδου καὶ ἧς ἀρχηγὸς ἦτο ἐνταῦ-θα ὁ υἱὸς τοῦ Νικολάου Πέτρος Μπούιας. Ὁ Πέτρος Μπούιας ἀποθανὼν ἐγκατέλιπε δύο υἱοὺς τὸν Ἰωάννην καὶ τὸν Μαυρίκιον. Ὁ πρῶτος ἐκ τούτων, ὁ Ἰωάννης, ἢ κατὰ τὴν ἄλθωνικὴν μετωνομίαν Γιάννης καὶ Γιάνος, ἐδέσποσε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του τῆς Παραχλωϊτικῆς Αἰτωλίας, ἔδραν ἔ-χων τὸ Ἀγγελόκαστρον, ἐπωνομασθεῖς Σπάτας, ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου ἐπωνύμου τῶν Μπούιῶν Σπαταῖοι (= ἄνθρωποι τοῦ ζι-φους βλαχ.) Ὁ Γιάνος Μπούιας ἢ Γιάννης Σπάτας ἀποβίωσας τὴν 29 Ὀκτωβρίου τοῦ 1400 ἐγκατέλιπε μετὰ τριῶν θυγατέρων υἱὸν τὸν Παῦλον, ὅστις ἐκληρονομῆσε τὴν Δε-σποτείαν τῆς Παραχλωϊτικῆς καὶ τῆς Ναυ-πακτίας, ἐνῶ τὴν Ἄρταν κατέλαβεν ὁ θεῖος αὐτοῦ Μαυρίκιος, ὁ ἐπιλεγόμενος Σγουρός, ὅστις καὶ τὰ Ἰωάννινα κατέλαβεν ἐν ἔτει 1418 μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Δεσπότη Ἠ-σαῦ Βουονδελμόντου. Ἄλλ' ἀμφοτέροι οὗ-τοι ἐπ' ὀλίγον διατήρησαν τὰς Δεσποτείας των, διότι εἰσβολῶν τῷ 1405 ὁ Κόρρολος Τόκος κατέκτησε τὰς τε ἐν Αἰτωλοακαρνα-νίᾳ καὶ τὰς ἐν Ἠπειρῷ χώρας αὐτῶν, τι-τλοφορηθεὶς Δεσπότης ἐν ἔτει 1420. Οἱ υἱοὶ τοῦ Παύλου Μπούια ἢ Σπάτα, Γιάνος καὶ Ἀλέξιος, εὐρέθεντες οὕτως ἄνευ κτήσεων ἐν Ἠπειρῷ καὶ Ἀκαρνανίᾳ, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ τε πατρὸς καὶ τοῦ θεοῦ των, ἀπῆλθον εἰς Κωνσταντινούπολιν παρὰ τῷ αὐτοκρά-τορι, ὅστις εὐμενῶς δεξιώθεις αὐτοὺς τοῖς παρεχώρησε χώρας καὶ φρούρια εἰς Πελο-πόννησον. Οὕτως εὐρίσκονται τὸ ἔτος 1454—1489 οἱ Μπούια ἐγκατεστημένοι ἐν Πελο-πόννησῳ. Δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅμως ὅτι καὶ κατὰ τὴν καθόδον τῶν Ἀλθωνῶν εἰς Πελο-πόννησον, ἐν ἔτει 1392 ἰδίᾳ, εἶχον κατέλθῃ καὶ ἐκ τῆς φυλῆς τῶν Μπούιῶν μέλη. Ὁ Γιάνος ἐγέννησε τὸν Πέτρον Μπούιαν, ὅστις ἐξήγειρε τοὺς ἐν Πελοποννήσῳ Ἀλθωνοὺς κατὰ τὸν Δεσποτῶν καὶ προῦκάλεσε τὴν κατὰκτησιν τῆς χώρας ὑπὸ τῶν Τούρκων. Μετὰ δὲ τὴν κατὰκτησιν οἱ Μπούια, οἱ μὲν κατετάχθησαν ὡς μισθοφόροι εἰς τοὺς Ἐνε-τούς, οἱ δὲ διετήρουν ἀρματωλικά σώματα μετὰ τῶν Κλαδαίων, ἑτέρας μεγαλοκύνου-ῖαι Ἠπειρωτικῆς οἰκογενείας μετοικησάσης ἐπί-σης εἰς Πελοπόννησον.

Υἱὸς τοῦ Πέτρον Μπούια ὑποτίθεται ὁ Μερκούριος Μπούιας ὁ κατὰ τὸν ΙΕ' αἰῶνα ἀναδειχθεὶς εἰς τῶν ἐπισημοτέρων στρατη-γῶν ἐν τῇ Δύσει. Γζάνης ὁ Κορωναιῶς, ἀκόλου-θος αὐτοῦ ἐν ταῖς διαφόροις μάχαις, συνέτα-ξεν ὀλόκληρον περὶ αὐτοῦ ἔπος, ἀνευρεθὲν τῷ 1856 ἐν Τουρίνῳ ὑπὸ τοῦ Π. Λάμπρου καὶ δημοσιεύθη τῷ 1867 ὑπὸ Κ. Σάθας, ἐν ᾧ ἀναγινώσκει τις κατορθώματα ὄντως ἀνά-ξια ὁμηρικῶ ἥρωος. Ἐπὶ τριάντων ὀλόκλη-ρα ἔτη (1496—1527) ἐπολέμησεν ἀδιαιλί-πτως οὗτος ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Ἑλλήνων συν-τρόφων τοῦ Στρατιωτῶν εἰς τὰς πεδιάδας καὶ τὰ ὄρη τῆς Εὐρώπης φέρων πάντοτε τὴν φρικτὴν καὶ τὸν δειθρὸν εἰς τὸν ἐχθρὸν, παραχωρῶν τὴν νίκην εἰς τὸν φιλοξενούντα αὐτὸν ἡγεμόνα καὶ τὴν δόξαν εἰς τὴν κατα-γωγὴν του τὴν Ἑλληνικὴν. Εἶχε δὲ κυριεύ-σει τεσσαράκοντα καὶ ἐξ σημαίας ἐχθρῆκας.

¹ Ἐκδ. Βοννάης, τόμ. Α', σελ. 17.
² Ἐν ἔτει 1081 ἀναφέρονται οἱ Ἀλθωνοὶ περὶ τὰ Κάνινα καὶ τὸ Δυρρῆχον ὑπὸ Ἐκυλίτην, Κεδρινῶν καὶ Ἀν. ἠς Κομνηνῆς, ἐν ἔτει δὲ 1319 ἐγνώρισεν αὐτοὺς ἐν Ἠπειρῷ Συργιάνης ὁ Παλαιολόγος, ὡς αὐτοκρατορικός ἐπίτροπος ἐν Ἰωανν

'Απέθανεν δὲ ἐν Τριβιζίῳ τῆς Ἰταλίας μετὰ τοὺς τίτλους τοῦ ἱππότη, τοῦ κόμητος καὶ τοῦ ἀρχιστρατήγου, καὶ ἐτάφη λαμπρῶς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Ἁγ. Μαρίας ἐκεῖ. ... ἐν τῇ ξενίᾳ! Σύγχρονοι καὶ συναγωνισταὶ τοῦ Μερκουρίου εὐρίσκοντο τότε ἐν τῇ Ἰσπερία καὶ οἱ συγγενεὶς τοῦ Λέκας Μπούιας, Ἀλέξιος Μπούιας, Μάρκος Ἀτάνσιος Μπούιας, καὶ Ἀνδρέας Μπούιας, ἄλλοι μὲν ἐξ αὐτῶν φρουράρχοι διατελοῦντες, ἄλλοι δὲ ἀρχηγοὶ ἱππέων (Στρατιωτῶν) Ἡπειρωτῶν. Περί τὰ τέλη τῆς 16ῆς αἰωνοκρατίας πολλοὶ κάτοικοι τῆς Πελοποννήσου μὴ ὑποφέροντες τὴν Τουρκικὴν δυναστείαν ἀνεχώρησαν εἰς Ἐπτανήσον, ὅπου εἶχαν καταφύγει καὶ ἐκ τῆς Αἰτωλοκαρναρίας. Μετὰ τούτων εὐρίσκοντο καὶ ἐκ τῆς οἰκογενείας τοῦ Μπούια καὶ Σπάτας, λαβόντες ἐν Κεφαλληνίᾳ καὶ Κερκύρα τιμάρια, ὅτε δὲ μετ' οὐ πολὺ ἐξεδόθη ὑπὸ τῶν Τούρκων προκήρυξις, οἱ πᾶς Τουρκεῶν χριστιανῶν ἀναλαμβάνει τὰ τιμάρια τοῦ, ἄλλως χάνει αὐτά, ὁ ἐπιλεγόμενος Γρίβας ἀπὸ τῶν Μπούιας καὶ ὁ Μαρκεζίνης ἀπὸ τῶν Σπαταίων μετέβησαν εἰς Ἰωάννινα καὶ ἐξισλαμισθέντες ἐκεῖ ἐλάθον ὁ μὲν Γρίβας τὸ ἀρχαιολογικὸν τῆς Ἀκαρνανίας, ὁ δὲ Μαρκεζίνης τὸ τῆς Χειμάρρας, τυγχάνοντα προγονικὰ τιμάρια αὐτῶν. Τὰ δὲ ἐν τῷ χριστιανισμῷ μέναντα μέλη τῆς οἰκογενείας ταύτης, διαμένοντα ἐν Ἐπτανήσῳ, ἐτρέποντο ὑπὸ τῶν ἐξισλαμισθέντων τούτων ἀρχηγῶν οὕτω διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Γρίβα ἐξηκολούθησεν ἕπειτα ἡ σειρά τῆς γενεᾶς τοῦ Μπούια μέχρι τοῦ Δράκου Γρίβα, ἀρχατοῦ περιφέρειου τῆς Ἀκαρνανίας περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰώνου. Ἐὰν δὲ ἐν Ἑλλάδι διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἱγόνου αὐτοῦ Δημητρίου, ἐσχάτως, καὶ υἱοῦ τοῦ ἡρώου Θεόδωρου Γρίβα, ἐξέλειψεν ἡ μεγαλάνουμος Ἡπειρωτικὴ οἰκογένεια τῶν Μπούιας, διατηρεῖται ὅμως καὶ ἀμάρζει εἰς κλάδος αὐτῆς στίβιός ἐκ τοῦ Μαρκεζίνης ἐν Χειμάρρᾳ, ἐξισλαμισμένος μὲν ἤδη ἀκόμη, ἀλλὰ μίαν ἡμέραν ἐπανελυσόμενος εἰς τὸ πάτριον θρησκευμὰ των!

Τοιαύτη ἡ οἰκογένεια τῶν Μπούιας. Καὶ ἤδη κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον δυνάμει νὰ λάβωμεν ἰδέαν τινὰ καὶ περὶ τῶν ὁμοφύλων αὐτῆς οἰκογενειᾶν τοῦ Μαλακάση, Μαζαράκη καὶ λοιπῶν φυλάρχων τῶν Ἀλβανοβλαχικῶν λαῶν τῆς Πίνδου.

Ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἀλβανῶν τῆς Ἀκαρνανίας Πέτρος Μπούιας ἔχων καὶ συνεργὸν τὸν υἱὸν του Γκιάννη ἢ Γκιωνὴν Σπάταν, συλλαβόντες, ὡς εἶδομεν, καὶ φονεύσαντες τὸν Δεσπότην τῆς Ἡπείρου Νικηφόρον Β' ἐν ἔτει 1858, ἐκυρίευσαν τὸ Ἀγγελόκαστρον καὶ τὰς περὶ τὴν χώραν. Ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ ἕτερος αὐτῶν ἡγέτης Πέτρος Λιάσας, ἀρπῆσας καὶ ἐνέμετο τὰ περὶ τῶν Ρωγῶν καὶ τῆς Ἄρτης μέρη, ἐγκαταλιπὼν ἀνάεφον εἰς τὴν διοικητικὴν τῆς Ἡπείρου ἀρχὴν μόνον τὸ θέμα τῶν Ἰωαννίνων καὶ φρουρίᾳ τινὰ τῆς Θεσπρωτίας. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἐπέχειρσε καὶ τὴν εἰς τὸ Ἰωαννικὸν θέμα ἐπιδρόμων. Μὴ δυνάμενοι δὲ πλέον νὰ ὑποφέρωσιν οἱ αὐτόχθονες τοῦ θέματος τοῦτου συνήλθον ἐν Ἰωαννίνοις, καὶ ἀπέστειλαν πρέσβεις, πρὸς τὸν ἐν Θεσσαλίᾳ Δεσπότην

Συμεῶνα, ὅπως ἀποστείλῃ αὐτοῖς ἀξιότινα συγγενῆ τοῦ ἢ οἰκίον ἡγέτην ἵνα διαφυλαχθῇ ἡ αὐτονομία των κατὰ τῆς ἐπιδρομῆς τῶν Ἀλβανῶν. Ὁ Συμεὼν προέτεινεν ὡς τοιοῦτον τὸν ἐν Βοδοειῶς διαμένοντα γαμβρὸν του Θωμά, ὅστις τῆ προσκλήσει τῶν πρέσβων μετέβη οἰκογενειακῶς εἰς Ἰωάννινα. Ἐκ τούτου δὲ ὀργισθέντες οἱ Ἀλβανοὶ τῆς Πίνδου ἐπέπεσαν τῷ 1366 μανιώδεις κατὰ τῶν Ἰωαννίνων καὶ λεηλατήσαντες τὰ περίχωρα ἐπολιόρκησαν στενῶς τὴν πόλιν ἐπὶ τριετίαν ὀλοκλήρον, καθ' ἣν ὁ Δεσπότης Θωμᾶς ἀντὶ νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ἀπαλλαγῆς αὐτῆς ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν τούτων, κατεδυνάστευεν αὐτὴν ἰστωρικῶς, ἰδολογῶν καὶ ἐξώριζε καὶ ἐφυλάκιζε τοὺς προὔχοντας αὐτῆς καὶ κατεβασάνιζε μωριοτρόπως αὐτούς, ὅτε δὲ ἐν ἔτει 1368 ἐνέσκηψεν ὁ θανατηφόρος λοιμὸς ἐν Ἰωαννίνοις, ὁ τύραννος οὗτος Δεσπότης ὑπέκρινε τὰς χηρευούσας ἐκ τῆς νόσου γυναῖκας τῆς πόλεως μετὰ στρατιωτὰς Σέρβους, τοὺς ὁποίους εἶχε φέρι μετ' ἑαυτοῦ ἐκ Βοδοειῶν. Ἔως οὗτοι οἱ Ἀλβανοὶ, ἰδόντες ἰδίους ὁμοφύλους ὅτι ἡ πόλις εἶχε κατερημωθῆ καὶ οὐδὲν ἐν αὐτῇ πρὸς ἀρπαγὴν ἦθελον εὑρεῖ, διέλυσαν ἀτελεσφορῶς τῷ 1369 τὴν πολιορκίαν.

Μετ' οὐ πολὺ ὅμως ὁ Πέτρος Λιάσας, κύριος τῆς Ἄρτης (Ἀκαρνανίας) καταστάς, συνήρῳσε πάλιν τοὺς ὁμοφύλους του Μαλακασίους καὶ Μαζαράκους καὶ ἐπέτεθη κατὰ τῶν Ἰωαννίνων, ἄναια κατεπίνει ἐπὶ ἑτέρα τρία ἔτη, μετ' ἃ ἐγένετο εἰρηνοποίησις δι' ἐπιγαμίας, μνηστεύσαντος τοῦ Δεσπότη Θωμά τὴν θυγατέρα του μετὰ τοῦ Ἰωάννου υἱοῦ τοῦ Πέτρου Λιάσα. Οὕτω καθύσχεσεν ἡ πόλις τῶν Ἰωαννίνων καὶ τὰ περίχωρα ἀπὸ τῶν ἀγρίων ἐπιδρομῶν τῶν λαῶν τῆς Πίνδου. Συγχρόνως δὲ ἐνέσκηψε καὶ θανατηφόρος νόσος εἰς Ἄρταν, ἣς ἐγένετο θύμα καὶ ὁ κύριος τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης Πέτρος Λιάσας.

Διεδέχθη ὅμως αὐτὸν οὐχὶ ὁ υἱὸς του καὶ γαμβρὸς τοῦ Θωμά, ἀλλ' ὁ δεσπότης τῶν περὶ τὸν Ἀχελῷον χωρῶν, υἱὸς τοῦ Πέτρου Μπούια Ἰωάννης ὁ ἐπιλεγόμενος Σπάτας (σπάτα βλαχ.—σπάθη), ἀνὴρ δραστήριος καὶ μέτοχος ἀρετῆς καὶ προτερημάτων πολλῶν, ὅστις παρευθὺς ἐδραμεν ἐκ τῆς ἐπαρχίας του καὶ καταλαβὼν τὴν πόλιν καὶ τὰ περίχωρα τῆς Ἄρτης, ἐνισχύθη καὶ κατέστη ἐπιφοβὸς γείτων τοῦ Δεσπότη τῶν Ἰωαννίνων. Ὀλιγοχρόνιος ὅθεν διετέλεσεν ἡ ἡγεσία τῆς ἐπαρχίας τῶν Ἰωαννίνων, διότι δὲν ἐβράδυνε νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν ὁ Σπάτας ἐν ἔτει 1375, ληζῶν καὶ διαφθείρων πᾶν τὸ προστυχόν, καὶ τὴν ἰδίαν πόλιν τῶν Ἰωαννίνων πολλακίς πολιορκήσας καὶ καταμαστίας, ἥτις ἐκτὸς τῆς ἐξωτερικῆς ταύτης κακοποιήσεως, κατερημώτο ἰστωρικῶς ὑπὸ λοιμικῆς νόσου, ἐνακησθῆς καὶ πάλιν ἐν αὐτῇ, ἣς θύμα ἐγένετο καὶ ἡ θυγάτηρ τοῦ Δεσπότη καὶ σύμβια τοῦ Ἰωάννου υἱοῦ τοῦ Πέτρου Λιάσα. Στενοχωρηθεὶς τοιοῦτοτρόπως καὶ πάλιν ὁ Δεσπότης Θωμᾶς ἀπεφάσισε πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῶν ἐπιδρομῶν καὶ κακώσεων τοῦ Σπάτα, νὰ πραγματευθῆ μετ' αὐτοῦ εἰρήνην, χορηγήσας αὐτῷ ἀξιόλογον χρηματικὸν ποσὸν καὶ

ὑποσχεθεὶς νὰ τῷ δώσῃ εἰς σύζυγον τὴν ἀδελφὴν του Ἐλένην. Διὰ τῆς γενομένης δὲ ταύτης συμβάσεως εἰρήνευσεν καὶ πάλιν ἡ ταλαιπώρος ἐπαρχία τῶν Ἰωαννίνων.

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς εἰρηνοποιήσεως ταύτης ὁ Θωμᾶς ἐσκέφθη νὰ μισθοδοτῇ λεηστὰς ἐναντίον τῶν Ἀλβανῶν τῆς Πίνδου νὰ ἀσχοληθῇ, εἰς ἀνεργίαν ὑψηλοῦ πύργου ἐν Ἰωαννίνοις καὶ εἰς καλλιτέραν καθ' ὅσον ἠδύνατο ὀχύρωσιν τῆς πόλεως. Ἀλλὰ εἰς ὅλα ταῦτα παρεκλογεῖτο ὑπὸ τῆς ἐπιβλέψεως τῶν Μαλακασίων, οἵτινες κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1378 ὑπὸ τὸν ἀρχηγὸν αὐτῶν Γκιων Φράταν (φράτ βλαχ.—ἀδελφός), ἐπέτεθησαν κατὰ τοῦ Δεσποτάτου τοῦ Θωμά καὶ ἐπλησίασαν μέχρι τῶν Ἰωαννίνων, ὅτε, ἐξεληθόντος τούτου τῆς πόλεως μετ' ἀρκετῆς δυνάμεως, συνεκροτήθη φονικὴ συμπλοκή, καθ' ἣν ἐνίκηθη κατὰ κράτος ὁ Φράτας καὶ μετὰ πολλῶν ὁμοφύλων του αἰχμαλωτισθεὶς ἤχθη ἐν περιφρονήσει εἰς τὴν πόλιν, ἣς αἰ εἰρκται ἐπληρώθησαν ἐκ τῶν ζωγρηθέντων Μαλακασίων, πολλοὶ τῶν ὁποίων ὡς κτήνη ἀπεμπαλοῦντο ὑπὸ τοῦ Θωμά, τοῦ τότε κατὰ πρῶτον φανέντου νικητοῦ. Κατὰ τὴν συμπλοκὴν αὐτὴν ἐφονεύθησαν 6,393 ἄνδρες ἐκ τῶν τοῦ Φράτα καὶ 2,568 ἐκ τῶν τοῦ Θωμά, ὅστις ἔφερε μετ' ἑαυτοῦ 6,000 φρακτοὺς στρατιωτὰς καὶ 9 000 ἐλαφροῦς.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ὁ ἐν ὀνόματι τῆς βασιλείσεως τῆς Νεαπόλεως Ἰωάννης τῆς Β' ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦ Μεγάλου Μαῖστορος ἢ Ἀρμοστοῦ διοικῶν τὰς δυτικὰς Ἰονίους νήσους, συλλέξας κατὰ διαταγὴν τῆς βασιλείσεως του στρατὸν ἀξιόμαχον, ἐξέπευσεν εἰς Κερκύρας κατὰ τοῦ Ἰωάννου Σπάτα, ἵνα ἀποδιώκων αὐτὸν, κατακτήσῃ τὴν χώραν ἐπ' ὀνόματι τῆς βασιλείσεως του. Ἀποβὰς δὲ εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον ἀνῆλθε μετὰ τῆς στρατιᾶς του μέχρι τῆς Ἄρτης, ἣν καὶ περιέκλεισε καὶ κατεπίνει διὰ πολιορκητικῶν μηχανῶν, διέφραξε δὲ τὰ πέριξ. Ὁ Σπάτας διαμένων τότε ἐκτὸς τῆς Ἄρτης, περιήρατο τὸ Ἰταλικὸν στρατόπεδον, προσβάλλων καὶ ἐνοχλῶν αὐτὸ ἀδιαλείπτως, μέχρις οὗ, ἐλθόντων εἰς βοήθειάν του καὶ τῶν ἐναπολειφθέντων ἐκ τῆς περὶ τῶν Ἰωαννίνων φθορᾶς Μαλακασίων, ἐπέπεσαν αἰρνηθῶς σφοδρῶς κατὰ τῶν Ἰταλῶν πολιορκητῶν καὶ φονεύει, ζωγρεῖ καὶ τρέπει αὐτούς εἰς ἀτακτον φυγὴν, μένει δὲ εἰς χεῖρας αὐτοῦ αἰχμαλώτους καὶ ὁ Μέγας Μαῖστρος, ὅστις μετὰ ταῦτα ἀπηλευθερώθη διὰ λύτρων ἀδρῶν. Πλήρεις πλοῦτου καὶ λείας πολλῆς ἐκ τοῦ στρατοπέδου τῶν Ἰταλῶν ἐπέστρεφον ἤδη οἱ Μαλακασιοὶ εἰς τὰς ἐστίας των. Ἀλλ' ὁ Θωμᾶς τῶν Ἰωαννίνων ἐνεδρεύσας καθ' ὁδὸν αὐτοῦ, ἐπιστρέφοντας διὰ τῶν χωρῶν του, ἐπιτίθειται κατ' αὐτῶν, ἀρπάζει τὴν λεῖαν των, καὶ πολλοὺς ἐξ αὐτῶν συλλαβὼν αἰχμαλώτους τοὺς ἀπάγει εἰς τὴν πόλιν καὶ πληροὶ καὶ πάλιν τὰς εἰρκαίας τῆς. Κατὰ τῆς πράξεως ὅμως ταύτης τοῦ Δεσπότη ἐξωργίσθησαν σφοδρῶς οἱ λοιποὶ Μαλακασιοὶ καὶ οἱ ὁμόφυλοι αὐτῶν τῆς Πίνδου λαοὶ πνέοντες δὲ ἐκδικήσαν κατῆλθον ἀπὸ τὰ βουνά των πρὸς ἐκπόρθησιν τῶν Ἰωαννίνων καὶ ἐπολιόρκησαν τὴν πόλιν.

Μετ' ὀλίγας δὲ ἡμέρας εὗρον συνδρομητὴν τοῦ σκοποῦ των καὶ προδότην τινὰ Νικηφόρον, τὸν καὶ κωρὸν ἐπικαλούμενον κατὰ τὸ Χρονικὸν τῶν Ἰωαννίνων, ἐκ τοῦ ἀπέναντι τῶν Ἰωαννίνων χωρίου Περίματος, ἔχοντα πλοῖα καὶ ἰκανὴς χωρητικότητος. Εἰσεβιβάσθησαν λοιπὸν κατὰ τινὰ σκοτεινὴν τοῦ Φεβρουαρίου νύκτα ὑπὲρ τοὺς ἑκτὸν ἐκλεκτοὶ Μαλακασιοὶ ἐντὸς τοῦ πλοιαρίου, καὶ ἀποβάντες τῆ ὁδηγίᾳ τοῦ προδότου Νικηφόρου εἰς κρύφιόν τι μέρος τῆς ἀκροπόλεως τῶν Ἰωαννίνων, ἀνῆλθον λαθραίως καὶ ἐκυρίευσαν τὸν ἀνατολικὸν πύργον. Συγχρόνως δὲ πολλοὶ ἄλλοι ἐξ αὐτῶν διεβιάσθησαν ἀπὸ τῶν ὑπωρείων τοῦ ὄρους Μιτσκέλ ἐπὶ τῆς νήσου τῆς λίμνης. Ὡστε ἤδη ἡ πόλις ἤρατο νὰ καταπονείται καὶ νὰ διακινδυνεύη, προσβαλλομένη συγχρόνως ἐκ τε τῶν ἐν τῷ πύργῳ καὶ τῶν ἐν τῇ λίμνῃ ἐχθρῶν, καθ' ἣν καρτερικῶς ἠμύνοντο οἱ Ἰωαννῖται ἐπὶ τρία ἡμερομηνία. Τέλος οἱ ἐν τῇ νήσῳ Μαλακασιοὶ εἰσελθόντες ἀπαντες ἐντὸς τῶν εὐρισκομένων εἰς τὴν ἔξουσίαν των λέμβων, ἐπλευσαν κατὰ τῆς πόλεως. Οἱ δὲ κάτοικοι ταύτης ἐπέβησαν ἐπὶ παρομοίαν λέμβων ἰκανῶς μαχητῶν των καὶ ἀπέστειλαν αὐτούς εἰς συνάντησιν τῶν ἐπερχομένων ἐχθρῶν. Συνήθησεν λοιπὸν ἐν τῇ λίμνῃ πεισματώδης ναυμαχία, καθ' ἣν, ὡς ἐκ θείας ἀρωγῆς, ἐξεληθόντος, ὡς λέγεται, εἰς βοήθειαν τῶν Ἰωαννιναίων καὶ τοῦ ταξιάρχου τῶν Ἀσωμάτων Δυνάμεων Μιχαήλ, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὁποίου ἐτιμᾶτο ὁ ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ φρουρίου χριστιανικὸς ναὸς (νῦν Φεγγιγὴ τζαμί), καθ' οὗ κυρίως ἔχον ὁρμηθεὶ οἱ Μαλακασιοὶ, ἐνίκηθησαν οὕτω κατὰ κράτος καὶ κατεστράφησαν. Μετὰ δὲ τὴν νικὴν ταύτην ὁ Δεσπότης Θωμᾶς ἠγχαλώτισε τοὺς εὐρεθέντας ἐξ αὐτῶν ἐν τῇ νήσῳ καὶ τῷ πύργῳ, καὶ τοὺς μὲν Βλάχους καὶ Βουλγάρους, λέγει ρητῶς τὸ Χρονικὸν τῶν Ἰωαννίνων, ἐφονεύθη, τοὺς δὲ Ἀλβανοὺς ἀπεμώλησεν, ἤρωα δὲ τινὰ Ἰωάννην, Βούλγαρον τὸ γένος, κατεκρήμνισεν ἐκ τοῦ φρουρίου τῆς πόλεως. Διὰ τοῦτο εἶπομεν ἀνωτέρω, ὅτι οἱ λαοὶ τῆς Πίνδου ἦσαν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην κράμα Ἑλλήνων, Βουλγάρων, Βλάχων καὶ Ἀλβανῶν. Τὴν δ' αἰτίαν τῆς ἀναμίξεως ταύτης θελοῦμεν εἰδὲ ἀλλαχοῦ. Ὀργισθεὶς ἐκ τούτου ὁ Ἰωάννης Σπάτας ἐπέπεσε τὴν ἀνοιξὴν τοῦ προσεχῶς ἔτους 1379 εἰς ἐκδικήσιν τῶν ὁμοφύλων του, καὶ εἰσβάλων εἰς τὴν ἐπικράτειαν τοῦ Θωμά ἔστησε πολιορκίαν κατὰ τῆς πόλεως τῶν Ἰωαννίνων, λεηλατῶν συγχρόνως τὰ περίχωρα. Ἀλλ' ὁ Δεσπότης τῶν Ἰωαννίνων ἀμυνόμενος κατὰ τῶν ἐφοδῶν τούτου, ἐξεδίκατο, διὰ τὰς κακώσεις αὐτοῦ, ἐπὶ τῶν σωζόμενων ἐν τῇ πόλει ὁμοφύλων τῶν αἰχμαλώτων Μαλακασίων, τινὰς μὲν ἐξ αὐτῶν κρεμᾶν ἐκ τῶν τειχῶν τοῦ φρουρίου, τινὰς δὲ διαμελίζων καὶ ρίπτων τὰ διαμελισμάτα αὐτῶν ἐξω τῆς πόλεως, καὶ τινὰς ἀποτυφλῶν, ὡν τοὺς ἐξορμητομένους ὀφθαλμοὺς ἀπέστειλε πρὸς τὸν Σπάταν, ὅστις ἠναγκάσθη ἐπὶ τέλους νὰ λύσῃ ἀτελεσφορῶς τὴν πολιορκίαν.

(Ἐπεται συνέχεια) K. Δ. ΚΡΕΤΤΑΛΑΝΣ

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ

Ἀμέριμα σιμά μου
Κάθσαι κ' ἀνομήριστη
Χύνετ' ὀλόγουρά μου,
Μικροῦλα ξανθομάλλα μου,
Μιά τέτοια εὐδοία.
Ποῦ τοῦ κρυφὰ μαγεύει καὶ καρδιά.

Ἐὰν γέρνει τὸ κεφάλι
Καὶ μὲ θωρεῖς ἀμύλητα,
Κρυφὰ ἀγροικῶ νὰ κάλλη
Βαθεῖα μέσα τὸ στήθος μου,
Μὰ δὲν ἔχω τὸ θάρρος
Γιὰ νὰ σοῦ πῶ, περὶ μὲ πλανώνει βέρος.

Εἶνε γλυκὸ ὁ πάνος
Ἐὰν χύνετ' ἄκ' τὰ χεῖλιά μας!
Φεύγει, διαβαίνει ὁ χρόνος,
Ἐβόουν μαζὺ καὶ τὰ δεινὰ,
Ποῦ μὰς ζυνοῦν τὴ νεότη.
Ἢ! τίς τὸ μυστικὸ, ὅ ἀφίνοι πρώτη.

Ἄνοιξε ἐπὶ τὸ στόμα
Πέ: μου τὸ τί αἰσθάνεται
Τοῦ πόσου τ' ἀγνὸ χρῶμα,
Ἄς σοῦ χυθῇ τὸ μάγουλο.
Ἐγὼ δὲν θὰ μιλήσω.
Μὰ μὲ φιλεῖ τὰ χεῖλιά θὰ σοῦ κλείσω.

Δ. Ι. ΜΑΡΓΑΡΗΣ

Η ΣΥΖΥΓΟΣ
(Βί κ ω ν)

Ὁ ἀνὴρ ὑποδαυλίζει τὴν πυρᾶν, ἥτις κοκκινίζει τὴν ἀσθλοκώδη ἐστίαν τοῦ σιδηρουρίου. Βίτα λαμβάνει μετὰ τὴν λαβίδα τὸν σιδηρὸν καὶ τὸν κρατεῖ ἐπὶ τοῦ πυρός ἕως οὗ γένην ἐξέρυθρος κατόπιν τὸν θέτει ἐπὶ τοῦ ἀκμωνος καὶ διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τὸν στρέφει καὶ τὸν μεταστρέφει, ἐνῶ διὰ τῆς δεξιᾶς τὸν σφρηλατῶ μετὰ τὴν βρασίαν σφύραν· ὁ σιδηρὸς λεπτύνεται καὶ μηκύνεται ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους καὶ κατόπιν ἐκ τοῦ ἄλλου, σκορπιζὼν εἰς τὰ πέριξ ὑπὸ τὰ κτυπήματα τῆς σφύρας βροχῆν σπινθέρων. Καὶ τὸ χρῶμα τοῦ μεταλλάσσεται ἀπὸ τοῦ ὑπολευκοῦ ἐρυθροῦ εἰς τὸ κόκκινον, προσλαμβάνει ἀμαυρὸν πορφυροῦν χρῶμα καὶ τέλος ἐπανερχεται εἰς τὸ φυσικόν του χρῶμα· ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὴν μαρφήν ταύτην καίει ἀκόμη ὡς πετυρακτωμένος. Ὁ σιδηρουργὸς τὸν βυθίζει εἰς τὸ ὕδωρ τὸ ὁποῖον σίζει, πληροῦν τὸ ἐργαστήριον καπνοῦ, καὶ λαμβάνων δευτέρου τεμάχιον σιδήρου ἐπαναλαμβάνει ἐπ' αὐτοῦ τὴν αὐτὴν ἐργασίαν. Ἀπὸ τῆς ἐβδόμης πρωϊνῆς ὥρας μέχρι τῆς ἐπελεύσεως τῆς νυκτὸς τὸ σιδηρουργεῖον ἀντηχεῖ ἐκ τοῦ κρότου τῆς σφύρας ἐπὶ τοῦ ἀκμωνος. Ὁ σιδηρουργὸς εἶνε καθίδρωσ καὶ ἡ ἀναπνοή του ἐξέρχεται σφύριζουσα ἐκ τοῦ στήθους του· ἀλλ' ἡ σφύρα δὲν παύει ν' ἀναβοκαταβαίνει ἐν ρυθμῷ, ὡσεὶ ἦτο ἄθλημα διὰ τὸν ρωμαλέον βραχιονά του. Ἡ ὥρα τῆς ἀναχωρήσεως ἔχει ἐπὶ τέλους τὸ γειτονικὸν ὠρολόγιον· τελειώνει βιαστικῶς τὴν ἐργασίαν ἣν εἶχεν ἀρχίσει, ρίπτει τὴν σφύραν εἰς τὴν θέσιν τῆς, κρεμᾶ εἰς τὸν τοῖχον τὴν δερ-

ματίνην ποδιᾶν του καὶ σπογγίζει μετὰ τὸ μακροδῆλι του τὸ ἀρρενωπὸν του πρόσωπον. Ἐξελθὼν εἰς τὴν ὁδὸν ἀναπνέει θορυβωδῶς. Ὁ βαρὺς ἀήρ τῆς πόλεως φαίνεται εἰς αὐτὸν δροσιστικὸς. Διακρίνει ἐπάνω ὑψηλὰ τὸν οὐρανόν, διὰ μέσου τῶν συμπλησιασμένων στεγῶν, ὡς ταινίαν βαθυκυάνου, διαποικιλομένην ὑπὸ χρυσοῦν ἀστέρων, καὶ αἰσθάνεται ἐπιβλητικὰς τὰς δύο ἀνάγκας τῆς κτηνώδους ζωῆς, τὴν ἀνάγκην τοῦ φαγητοῦ καὶ τὴν τοῦ ὕπνου. Ὁρεξίς καλὴ, ὕπνος βαθύς! Αὐτὸν τὴν αὐγὴν θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ σιδηρουργεῖον. Εἶνε πρῶτος εἰς τὸ ἐργαστήριον καὶ πρῶτος ὡσαύτως τὴν Κυριακὴν εἰς τὴν πλατείαν, ὅταν περιπατεῖ μετὰ τῶν φίλων του διδὲι ὑπερηφάνως τὸν βραχιονά εἰς τὴν γυναϊκά του. Ἐὰν εἶνε ἀνάγκη νὰ σηκωθῇ ὑπερβολικὸν τι βέρος ἢ νὰ γείνη ἄλλη τις ἀκατόρθωτος διὰ κοινούς βραχιονά ἐργασίαν, τὸν καλοῦν. Ἀξίζει μόνος του ὅσον δύο ἄνδρες. Ὅ, τι εἶνε δι' ἄλλον προσπάθεια ματαία, δι' αὐτὸν εἶνε παίρνιδι. Εἶνε δαιτητής εἰς ὅλας τὰς ἐριδας, διότι ἡ μεγάλη του δύναμις ἐπιβάλλεται. Λέγουν δὲ περὶ αὐτοῦ ὅτι εἶνε ἀγαθότατος, ἀένα κομμάτι μάλακιον. Θὰ κάμῃ καὶ αὐτὸς ἰδιὸν του ἐργαστήριον μετὰ δύο ἐργάτας καὶ ἕνα μαθητεύμενον. Κατόπιν δὲ θὰ ἐκλεχθῇ δημοτικὸς σύμβουλος.

Ἡ σύζυγός του ἐγείρεται ἀξημέρωτα διὰ νὰ τοῦ παρασκευάσῃ τὸν ζυμὸν του, ἐνῶ αὐτὸς βέγγει μακαρίως. Ζοῦπα τὸ πρωί, σοῦπα τὸ μεσημέρι, σοῦπα τὸ βράδυ καὶ τὸ βράδυ μετὰ τὴν σοῦπαν τρώγουσιν καὶ τὸ βραστόν. Ὅλη ἡ μαγειρικὴ τέχνη τῆς συζύγου συνίσταται εἰς τὸ νὰ «θέτῃ» τὴ φωτιά τὸν τοσουκάκι καὶ νὰ μαγειρεύῃ τὴν Παρασκευὴν ζυμὸν μετὰ λίχνα. Ὅταν ἐτοιμάσῃ τὰ πάντα τὸν ἐξυπνᾷ. Καὶ ὁ καλὸς σου σιδηρουργὸς καταβρογχθίζει τὸ πρόγευμά του, διδὲι εἰς τὴν γυναϊκά του χονδρὸν καὶ κτυπητὸν φιλεὶ καὶ ἀναχωρεῖ εἰς τὸ σιδηρουργεῖον μετὰ καρδίαν εὐχαριστημένην. Καλ' ἡμέρα, φίλοι μου! Ἐμπρὸς τὸ φουσέρι!

Ἐν τῷ μεταξύ ἡ σύζυγος ἐξυπνᾷ τὰ τρία της ἀγοράκια καὶ τὰ ἐνδύει βοηθουμένη ὑπὸ τῆς κοραϊσίδος τῆς, ἡ ὁποία εἶνε πλέον μεγαλωπῆ. Δὲν λυπεῖται τὸ νερόν καὶ πλύνει μετὰ κρόν καὶ ἀφρονον τὰ νυστάκια προσώπακια τῶν μικρῶν. Τὰ πρόσωπά των εἶνε κατακόκκινα μετὰ τὸ νίψιμον. Λέγουσιν τὴν προσουχὴν των ὁμοῦ, προγευματίζουσιν μαζὴ μετὰ ὀλίγον γάλα καὶ ἀναχωροῦν ὁμάδην εἰς τὸ σχολεῖον, ὅπου τὰ ὁδηγεῖ πάντοτε ἡ μήτηρ.

Τὸ κοράσιον πρωτεύει εἰς τὴν τάξιν του καὶ πιθανῶς θὰ λάβῃ τὸ ἀριστεῖον. Ὅταν σκέπτεται τοῦτο, ἡ καρδιά της πάλ्लεται ζωηρῶς ἐν συμφωνίᾳ μετὰ τῆς καρδίας τῆς μητρός της. Τάγορία ὅμως εἶνε χονδρικόφαλα· ἀλήθεια εἶνε φιλόπονα καὶ φρόνιμα, ἀλλὰ μυαλοῦ κοκουῦτσι. Ἐνῶ αὐτὰ εἰς τὸ σχολεῖον πονοκεφαλιάζουσιν τὸν διδάσκαλον προσπαθοῦντα διὰ πολλῶν ἐπαναλήψεων νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὰ χονδρά των κεφάλια τὴν γεωγραφίαν, ἐνῶ ἀναλόγως τῆς ἡλικίας των μανθάνουν νὰ γράφουν α ἢ ε, ἡ γράφουσιν καθ' ἑαυτοῦσιν, ἡ μήτηρ σαράνει καὶ σφουγγαρίζει ἀπὸ πάνω ἕως κάτω τὰ δύο καὶ μόνε

δωμάτια, εις τὰ ὅποια κατοικεῖ ὅλη ἡ οἰκογένεια. Δὲν παύει δὲ τὸ ἀρώμα καὶ δὲν ἀφνει τὸ σφουγγαρόπανο παρὰ λόγον ὅταν κάμῃ τὸ σπῆτι, ὡς συνήθει ἐν λέγει, «γυαλί». Στρώει ἔπειτα τὰς κλῖνας· ἔχουσι δὲ πέντε κρεβάτια, διότι δὲν θέλει νὰ κοιμῶνται ὁμοῦ τὰ παιδιά της. Ἐπειτα θέτει τὸ τσουκάλι. Καθ' ὅλον δὲ τὸ διάστημα τοῦτο τὰ παράθυρα μένουσι ἀνοικτά, ἐκτός πλὴν ἂν παίρῃ μύτιαις ἡ παγωνιά. Εἶνε μία ἀπὸ τὰς προλήψεις της αὐτό· ἀέρα πολὺν, νερὸ πολὺ, σκοπίσμα πολὺ καὶ δὲν ἔχει ἀνάγκη τὸν ἰατρὸν! Δὲν ἔχει δὲ μόνον ὅλην τὴν συγύριον τοῦ σπιτιοῦ, ἀλλὰ ράπτει καὶ τὰ ἐνδύματα ὅλης τῆς οἰκογενείας· εἶνε ράπτρια τοῦ συζύγου καὶ τῶν τέκνων. Κάθε τρία ἢ τέσσαρα ἔτη ὁ σύζυγος ἀγοράζει μίαν ρεδιγκόταν καὶ ἓνα πλάν, διὰ νὰ εἶνε εὐπρεπῶς ἐνδεδυμένοι τῆς Κυριακῆς, καὶ κατ' ἔτος ζεύγος ὑποδημάτων δι' ἕκαστον μέλος τῆς οἰκογενείας· εἰς αὐτὰ περιορίζονται αἱ δαπάναι των. Ἡ μήτηρ κάμνει καὶ ἐπιδιορθώνει ὅλα τὰ ἐνδύματα τὰς ἐσθίας μετὰ τῆς καλαισθησίας, τὰς βλούζας καὶ τὰς περισκελίδας ὅπως ὅπως. Αὐτὴ ὡσαύτως κατασκευάζει τὰ κασκέττα· καὶ ὅταν συμπληρώσῃ καὶ ἐπιδιορθώσῃ καὶ τῶν ἑξ μελῶν τῆς οἰκογενείας τὰ ἐνδύματα (συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἰδικῶν της), πλέκει περικνημίδας ἢ κεντὰ εὐμαρίδας διὰ νὰ περνᾷ τὰς ὥρας της. Οὐδεμία ἐργασία μένει ὀπίσω εἰς τὸν εὐλογημένον αὐτὸν οἶκον, μολοντί ἡ οἰκοκυρὰ οὐδέποτε φαίνεται βιαστικὴ ἢ κεκμηκυία· καὶ μάλιστα ἀπ' οὗτο ὁ σύζυγος τῆς ἠγόρασε μίαν ραπτομηχανήν, ἥρτισε νὰ ράπτῃ γκέιτας κατὰ παραγγελίαν ὑποδηματοποιῶν τινος. Καθ' ἐρίσκειται πάντοτε εἰς τὴν θύραν τοῦ σχολείου, καθ' ἣν στιγμὴν σχολάζουν τὰ παιδιά. Ἀκριβῶς δὲ τὸ σχολεῖον τῶν ἀρρένων καὶ τὸ σχολεῖον τῶν θηλέων εἶνε τὸ ἐν παραπλεύρως τοῦ ἄλλου. Πρὸ παντὸς ἅμα ἐπιστρέφουν εἰς τὴν οἰκίαν παρατηρῆ τοὺς βαθμοὺς τῶν μαθημάτων, ἔπειτα βλέπει τὰ τετράδια τῶν θεμάτων καὶ δίδει τὰς συμβουλὰς της διατάττει δὲ τὰ παιδιά καὶ λέγουσι τὸ μάθημα. Τὰ μικρὰ εἶνε προσεκτικὰ μέχρι τῆς ὥρας τοῦ γεύματος· ἀλλὰ τότε ἀρχίζουσι νὰ ταραττανται καὶ νὰ παρατηροῦν εἰς τὴν ὁδὸν «ἂν ἔρχεται ὁ μπαμπᾶς». Νά τοι! Τρέχουν ὅλα κατ' τὸν ἐναγκαλιζόμενοι. Ὁ ζωμὸς ἀρνίτζει ἐπὶ τῆς τραπέζης· καὶ τί ζωμὸς! Οὐτε εἰς τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας τὸ τραπέζι δὲν παρατίθεται τοιαύτη σοῦπα. Τὸ ἀποδεικνύει ἡ ὄρεξις μετ' ἣς τὴν καταβρογχίζουσι ὅλοι ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου. Καὶ εἶνε ὅλοι εὐθυμοὶ καὶ ὅλοι ἀγαποῦν ἀλλήλους. Ὁμολογῶ δὲ ὅτι ὁ βίος οὗτος δὲν ἔχει μεγάλην ποικιλίαν. Ὅλοι αἱ ἡμέραι τοῦ ἔτους ὁμοιάζουσι πρὸς ἀλλήλας, ἀλλ' εἶνε εὐτυχεῖς ἡμέραι. Ὁ ἀνὴρ λαμβάνει τὰ ἡμερομίσθια τοῦ τοῦ Σάββατον καὶ τὰ παραδίδοι πρὸς τὴν γυναῖκα του· κρατεῖ δὲ μόνον ὀλίγα λεπτά, τὰ ὅποια ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δίδει εἰς τοὺς πτωχοὺς. Ἡ οἰκοδέσποινα ἔχει μυστικὸν κομμόδεμα δι' ἐνδεχομένην ἀσθένειαν ἢ ἀλλήν ἀπρόοπτον ἀνάγκη, ὡστε νὰ ἐπαρκέσῃ τοῦλάχιστον ἐν τὰς μέλλον ἐπιγούσας ἀνάγκας· ἀλλὰ τὰ πάντα ἔχουσι καλῶς ἐν ἑαυτῇ

καὶ περὶ αὐτὴν· καρδίαι γυναῖκα, συνειδήσεις ἡσυχοί.

Φαντάζομαι, ὅτι αἱ ὀκνηραὶ δέσποιναι, αἰτινες διέρχονται καθήμεναι ἐπὶ τῶν ὀχημάτων αὐτῶν, ἐν οἷς τὰ ἄνθη εἶνε συσσωρευμένα, διὰ νὰ μεταβῶσι καὶ ἐπιδειχθῶσιν εἰς τὸ δάσος, δὲν ζηλεύουσι τὴν τύχην τῆς ἐργατικῆς ταύτης καὶ χονδροειδῶς ἐνδεδυμένης γυναῖκός, ἥτις ἀπὸ πρωῒς μέχρις ἑσπέρας καταγίνεται, χωρὶς οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ν' ἀναπαυθῆ, εἰς ταπεινάς ἐργασίας, ὡς μόνην παραμυθίαν ἔχουσα τὴν ἀγάπην τοῦ συζύγου καὶ τῶν τέκνων της καὶ τὸ αἰσθημα τῆς ἐκπληρωσεως τοῦ καθήκοντος. Πρὸς τὴν πλουσίαν δέσποιναν φέρονται ὡς πρὸς βασιλισσάν· τῇ δαψιλεύουσι κολακείας καὶ ἐπαίνους· εἶνε ἡ χάρις καὶ ἡ ποίησις· εἶνε τὸ ἄνθος τῆς δημουργίας. Τὴν ὑποστηρίζουσι διὰ νὰ κάμῃ τρία βήματα· ἐκτείνουσι πέπλον ἐπὶ τὴν κεφαλὴν της, διὰ νὰ τὴν προφυλάξουν ἀπὸ τὸ καῦμα τοῦ ἡλίου· ἐπινοοῦν χάριν αὐτῆς νέα ἀρώματα· γράφουσι δι' αὐτὴν καθ' ἑκάστην νέα βιβλία· τὴν ὀδηγοῦν εἰς τὸ θέατρον καὶ εἰς τοὺς χοροὺς. Καὶ, ἂν αἱ συνήθειαι τέρψεις δὲν ἀρκοῦν νὰ τὴν διασκεδάσουν, ἔχει τὰ λουτρά, τὴν θήραν, τὸ χαρτοπαίγιον. Μεταχειρίζεται ὅλα τὰ μέσα, διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἀνίαν, ἥτις τὴν κατατρώγει, καὶ τὴν ἀσθένειαν, ἥτις ἐνεδρεῖται εἰς τὴν μαλθακὴν τῆς ζωῆς. Εἶνε ἡ βασιλισσα καὶ ἐναυτῶ τὸ σῶμα τοῦ κόσμου· διατελεῖ δὲ εἰς πλήρη μετὰ τῆς φύσεως διαστάσιν, προσπαθοῦσα καθ' ὅλην τὴν τὴν ζωὴν νὰ τὴν ἀποφύγῃ, χωρὶς νὰ δύναται νὰ τὸ κατορθώσῃ. Ὑπάρχει φράσις τις ἐν τῇ γλώσσῃ, ἥτις ἐκφράζει καλῶς τὸν βίον τοῦτον. Προσπαθοῦμεν, λέγουσι, νὰ σκοτώσωμεν τὸν καιρὸν. Ἀλλὰ τί ἐστὶ καιρὸς; Εἶνε ὁ ἰστός, ἐξ οὗ ἀποτελεῖται ἡ ζωὴ. Ὁ ἐμπορεύτρια τοῦ ψεύδους καὶ πωλήτριαι μειδισμάτων, σεῖς πρέπει νὰ κλαίετε καὶ νὰ ζηλεύετε τὴν τύχην τῆς ἀγαπώσης, φιλοπόνου καὶ ὠφελίμου γυναῖκός. Αὐτὴ μὲν χρησιμοποιοῖ τὸν χρόνον, σεῖς δὲ τὸν φονεύετε. Σεῖς ὑπείκετε μόνον εἰς τὸν συρμόν· αὐτὴ δὲ ὑπεῖκει εἰς τὴν φύσιν.

Ἐν μόνον πρᾶγμα τῆς λείπει· ἀλλὰ τῆς λείπει ἐντελὸς καὶ τοῦτο τὴν καθιστᾷ δυστυχῇ καὶ ἡ κατάστασις αὐτῆς προκαλεῖ τὰς σκέψεις τοῦ φιλοσόφου· τῆς λείπει ἡ ἐξασφάλις τοῦ μέλλοντος.

Ἐν στιγμῇ μοιραία ὁ σύζυγος ἀσθενεῖ ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς νεότητος καὶ τῆς ῥώμης του. Τυχαῖον συμβεβηκός, ἓνα τίποτε, ἓνα σπυρὶ ἄμμου τὸν ῥίπτει εἰς τὴν κλίνην. Ἡ μακρὰ ἀσθένεια ἔξαντελεῖ τὸν πτωχικὸν θησαυρὸν τῶν οἰκονομιῶν τῆς οἰκογενείας. Ἀποθνήσκει δὲ πρόωρος, ἀποφέρων τὰ πάντα μετ' ἑαυτοῦ, τὸν ἄρτον καὶ τὴν χαρὰν. Καὶ πέντε ἄτομα, τὰ ὅποια ἦσαν εὐτυχῇ καὶ εὐχαριστημένα μέχρι τοῦδε, ἐπέπεσαν ἐν μιᾷ στιγμῇ εἰς τὴν πενίαν καὶ τὴν ἀθλιότητα. Ἡ χήρα δὲν ἔχει καιρὸν νὰ θρηνῇ· πρέπει πρὸ παντὸς νὰ σκεφθῇ πῶς θὰ ζήσῃ μετὰ τὸ φαντά της. Δὲν ἔχει κανένα παρὰ τοῦ ὁποῖου νὰ περιμενῇ μίαν καλὴν συμβουλήν ἢ ὀ-

λίγην βοήθειαν. Παρατεῖται τὰ δύο της δωμάτια· ἐν μόνον φθάνει. Εἶνε καλὴ ράπτρια· ράπτει δ' ἐπίσης καλῶς καὶ ἡ κόρη της· ζητεῖ ἐργασίαν δι' ἑαυτὴν καὶ τὴν κόρην καὶ ἐπειδὴ ἔχει φήμην ἐντίμου καὶ φιλοπόνου γυναικὸς κατορθῶσαι καὶ εὐρίσκει· θὰ κερδίξῃ τριάκοντα σολδία τὴν ἡμέραν καὶ δέκα ἢ κόρη της. Δύο φράγκα διὰ νὰ τραφῶσι πέντε ἄτομα· δὲν ἠδύνατο νὰ ἐλπίσῃ καλλίτερα.

Πρέπει ν' ἀφαιρεθῶσιν αἱ Κυριακαὶ καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν καμνίει ἑλληψίς ἐργασίας. Ὡστε μένουσι κατὰ μέσον ὄρον τριᾶκοντα πέντε σολδία διὰ τὸ ἐνοίκιον τὸ φανηγῶν καὶ τὰ λοιπὰ ἀπαραίτητα ἐξοδα. Δόξα τῷ Θεῷ ἡ ἐκπαίδευσις τῶν παιδιῶν παρέχεται δωρεάν. Τὸ πρεσβύτερον τῶν ἀρρένων πλησιάζει εἰς τὸ δέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας του. Ἡρῆσις δὲ νὰ πηγαίνῃ εἰς τὸ σιδηροφυγεῖον καὶ νὰ κινή τὸ φουσερόν. Μετὰ ἑξ μῆνας θὰ λαμβάνῃ μισθόν· οὐχὶ σπουδατὰ πρᾶγματα· πέντε σολδία τὴν ἡμέραν καὶ ἐλπίδα προαγωγῆς. Ἄν γείνη δυνατὸς ὡς ὁ πατὴρ του, θὰ κερδίξῃ τὸ ψωμί του ὅταν θὰ γείνη δεκαεξ' ἔτων. Ἡ μήτηρ μεριμνᾷ διὰ τὴν ὑγίαν τῶν μικρῶν μετὰ διπλάσις ἤδη ἐπιμελείας. Διότι δὲν ἀρκεῖ μόνον νὰ ζοῦν, ἀλλὰ καὶ νὰ ὑγιαίνουν καὶ νὰ ἔχουν δυνάμεις διὰ τὴν ἐργασίαν.

Ἡ κόρη εἶνε νόστιμη, ὡς ἦτο ἄλλοτε ἡ μήτηρ. Αἱ δύο αὐταὶ γυναῖκες ἠδύνατο νὰ γείνουσι πλούσιαι ἐν ἡέλον. Εἶνε πιθανόν ὅτι τὸ γνωρίζουν. Ἡ μήτηρ τοῦλάχιστον τὸ γνωρίζει. Ἄλλ' οὐδέποτε σκέπτονται τοιαῦτα πρᾶγματα. Ἡ μήτηρ μόνον αἰσθάνεται τὴν ὑποχρέωσιν μεζονος καὶ ἀκριβεστεράς ἐπαγρυπνήσεως. Καὶ δὲν ἀφίνα ποτὲ μόνην τὴν θυγατέρα της. Εὐτυχῶς δ' ἡ κόρη μόνον πλησίον τῆς μητρός της αἰσθάνεται ἑαυτὴν εὐτυχῇ καὶ τοῦτο καθιστᾷ τὴν μητρικὴν ἐπιθελψιν εὐκολον. Σκέπτεται ἀπὸ τοῦδε νὰ τὴν ὑπανδρεύῃ καὶ ἐνῶ ἐργάζεται οἱ διαλογισμοὶ της περιστρέφονται περὶ τὴν σοβαρὰν ταύτην ὑπόθεσιν. Ὀλίγον ἠλπίσει εἰς τὸ κάλλος, πολὺ δὲ ἀπὸ τὴν φιλοπονίαν καὶ τὸ καλὸν ὄνομα. Ἀποστρέφεται τοὺς λιμοκοντόρους. Θέλει νὰ νυμφεύσῃ τὴν κόρην της μετ' ἐργάτην, μετ' ἀθηροφυγόν, εἰ δυνατὸν, διότι ἡ τέχνη αὐτῆ, κατ' αὐτὴν, εἶνε ἡ καλλιτέρα τῶν τεχνῶν. Οἱ στεγασταὶ εἶνε ἐκτεθειμένοι εἰς πολλοὺς κινδύνους. Οἱ ἑβενουργοὶ εἶνε «σάν κύριοι. Ὁχι! Ὁχι! Ἡ κόρη της θὰ νυμφευθῇ σιδηροφυγόν, σιδηροφυγὸν δὲ θὰ γείνουσι καὶ τρία ἀγόρια. Τοιαύτη θὰ ἦτο ἡ θέλησις καὶ τοῦ πατρὸς ἂν ἔζη. Θὰ εὐχαριστηθῇ δὲ ἂν τὸ μάθη καὶ θὰ τὸ μάθη. Τοιαύτας ἐλπίδας ἀνακυκλοῖ ἐν τῇ διανοίᾳ της ἡ χήρα, ἐνῶ καθήμενὴ πλησίον τῆς θυγατρὸς της, κινεῖ ζωνρῶς τὴν ραπτομηχανήν.

Δὲν ἔχουν πλέον ζωμόν παρὰ μόνον δις τῆς ἐβδομάδος· ἀλλ' ἔχουν πάντοτε τὸ πρῶτον γάλα καὶ ἄρτον ἄφθονον. Τὰ παιδιά εἶνε πεινρῶς ἐνδεδυμένα, τὸ βλέπει, καὶ θὰ κρυώνουσι τὰ κακόμοιρα· ἀλλ' εἶνε τοῦλάχιστον ἐπιμελῶς ἐπιδιορθωμένα τὰ ἐνδύματά των· φαίνονται πτωχὰ, ἀλλ' οὐχὶ καὶ παρημελημένα. Ἡ καθαριότης ὡσαύτως καὶ τῶν παιδιῶν καὶ τοῦ σπιτιοῦ εἶνε ἀμεμπτος. Τὸ νερόν, λέγει, δὲν κοστίζει τίποτε.

Μεγάλῃ στέρχεις εἶνε ἡ ἑλληψίς πυρὸς κατὰ τὸν χειμῶνα. Ὁ ἐρημέριος ἠθέλησε νὰ τῆς δώσῃ ὀλίγα ξύλα. «Ὁχι, ἀπάντησεν ἡ χήρα, πρέπει ν' ἀφήσετε αὐτὴν τὴν πρόνοιαν διὰ τὰς πλείυ δυστυχίας». Γειτόνισά τις εἶχεν ἀνάγκην γυναικός, ἥτις νὰ ἐπιτηρῇ τὸ μικρὸν της κοράσιον καθ' ὃν χρόνον αὐτὴ ἦτον ἀπνησυχολημένη εἰς τὸ μαγαζὶ της. Ἡ χήρα προσήνεχθη νὰ τὸ ἐπιβλέπῃ, ὡς μόνην ἀμοιβὴν ζητοῦσα νὰ τῆς ἐπιτραπῇ νὰ ἐγκατασταθῇ μετὰ τῆς θυγατρὸς της εἰς τὸ ὀπισθεν μέρος τοῦ μαγαζίου ἵνα ἐργάζωνται ἐκεῖ. Τὸ πρᾶγμα ἤλθεν ἐγκαίρως, διότι οἱ δάκτυλοι των ἐπάγωνον ἐκ τοῦ ψύχους καὶ δὲν ἠδύνατο σχεδὸν νὰ ἐργασθῶσιν. Ἐκεῖ τοῦλάχιστον εἶχον ὀλίγην θερμότητα.

Τώρα, ὅτε τὰ πάντα ἐτακτοποιήθησαν, δὲν μένει παρὰ νὰ περιμενῇ, ὑποφύουσα ὀλίγον καὶ ἐργαζομένη πολὺ. Μετὰ τινα ἔτη ἡ κόρη θὰ ὑπανδρεύθῃ καὶ τὰ τρία ἀγόρια θὰ εἶνε εἰς ἐργαστήριον ἢ εἰς τὸν στρατόν. Τοιαύτη τύχη βεβαίως δὲν θὰ τὰ ἀνέμενε ἂν ὁ πατὴρ των ἔζη· θὰ τὰ ἔκαμνε πρῶτης τάξεως ἐργάτας· θὰ τὰ εἰσῆγεν ἴσως εἰς τὸ σχολεῖον τῶν τεχνῶν. Ἄλλ' ἂς γείνη τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ! Εἶνε γενναῖα καὶ τίμια· κατὰ τοῦτο τοῦλάχιστον οἱ πόθοι τοῦ πατρὸς ἐξεπληρώθησαν.

Ἐνιοτε, ἐνῶ ἐργάζεται, σκέπτεται ὅτι ἐνδέχεται ν' ἀποθάνῃ πολὺ γρήγορα, ὡς ὁ πατὴρ, ἢ νὰ μὴ δύναται νὰ ἐργάζεται. Ἡ ἰδέα αὐτὴ παγώνει τὴν καρδίαν της. Καὶ ῥίπτει κατὰ τὰς στιγμὰς ἐκείνας περίλυπα βλέμματα ἐπὶ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς.

— Τί ἔχεις, μητέρα;
— Τίποτε, παιδί μου.

Τῆς θωπεύει τὴν κόμην μετ' ἡν χεῖρα, μετ' ὃ ἐπαναλαμβάνει ζωνρῶς τὴν ἐργασίαν της. Σκέπτεται ὅτι μετὰ ἐν ἡ δύο ἔτη ἢ μικρὰ δύναται νὰ πάρῃ τὸ πρῶτον βραβεῖον τὸ ὅποῖον θὰ τῆς ἀνοίξῃ μέλλον. Ἀλλὰ πῶς νὰ ζήσουσι κατὰ τὰ δύο αὐτὰ ἔτη; Ἐχουν ἀνάγκην ἄρτου καθ' ἑκάστην· θὰ ἐρευνήσουσι, θὰ προσπαθήσουσι καὶ τίς οἶδε; Ἴσως εὐρεθῇ κανεὶς τρόπος. Ἄλλ' ἡ κόρη δὲν ἔχει τόσας ὑψηλὰς βλέψεις καὶ λέγει καθ' ἑαυτὴν: «Ὁταν θὰ κερδίξω τριάκοντα σολδία, θὰ ἀναπαυθῇ ἡ μαμά».

Κάθε Κυριακὴν μεταβαίνει εἰς τὴν λειτουργίαν μετὰ τῶν τεσσάρων της τέκνων, διότι πιστεύει εὐκρινῶς, καὶ ἡ πίστις τὴν ὑπεστήριξεν ἐν ταῖς δυστυχίαις της. Ἐξερχόμενη δ' ἐκ τῆς ἐκκλησίας συνδιαλέγεται μετὰ τινων φιλενάδων της. Ὅλοι τὴν ἀγαποῦν καὶ τὴν ἐκτιμῶσιν. Οὐδέποτε μετὰ μεσημβριαν φαίνεται εἰς τὸν περίπατον, διότι πάντοτε τὰς ὥρας ἐκείνας τὰς ἀφίρει εἰς τὸν σύζυγον: Παραλαμβάνουσα τὰ τέσσαρα τέκνα μεταβαίνει εἰς τὸ κοιμητήριον καὶ γονατίζει πρὸ τοῦ ξυλίνου σταυροῦ, ὅστις ἀρχίζει νὰ σήπεται. Ἡ κόρη της κλαίει σιωπηλῶς γυρμένη ἐπὶ τοῦ ὄμου της, ἐνῶ τὰ μικρὰ παίζουν μετὰ τῶν τάφων, προσέχοντα νὰ μὴ κάμνουν θόρυβον...

(Μετὰφ. Κ.) JULES SIMON

RIDER HAGGARD
ΕΚΕΙΝΗ
(ἥτις πρέπει νὰ ἀπακούηται)

Μυστηριώδης
(Συνέχεια)

— Λοιπὸν, εἶπον ἀφοῦ ἀνέγνωσα ἅπαντα τὰ αὐτόγραφα ὅσα ἦτο δυνατὸν νὰ ἀναγνωσθῶσιν, ἰδοὺ τὰ πάντα. Σὺ, Λέων, δύνασαι νὰ σκεφθῆς καὶ νὰ σχηματίσης τὴν γνώμην σου. Ὅσον ἀφορᾷ ἐμὲ ἔχω τὴν ἰδικὴν μου.

— Καὶ ποῖα; εἶνε, ἠρώτησεν ἐσπευσμένως.
— Εἶνε, ὅτι ἡ κέραμος εἶνε γνησία καὶ ὅτι, καίτοι φαίνεται ἐκπληκτικόν, αὐτὴ παρεδόθη ἀπὸ πατρός εἰς υἱὸν ἀπὸ τετρακοσίων ἐτῶν πρὸ Χριστοῦ. Αἱ ἐπ' αὐτῇ, ἐπιγραφαὶ τὸ ἀποδεικνύουσι καὶ ὀφειλομεν νὰ τὸ πιστεύσωμεν. Ἀλλὰ τοῦτο μόνον δύναμαι νὰ ἐπιβεβαιώσω. Εἶνε βέβαιον, ὅτι ἡ Αἰγυπτία προμήτωρ σου ἐχάραξε τὰ ἐπὶ τῆς κέραμου γράμματα, ἀλλ' εἶνε πολὺ βεβαίωτερον ὅτι ἐκ τῆς ἀπωλείας τοῦ συζύγου της καὶ τῶν ταλαιπωριῶν της εἶχεν ἀπολάσει τὰς φρένας καὶ ἔγραφε πρᾶγματα φαντασιώδη.

— Καὶ τί λέγεις περὶ ὧσιν ὁ πατὴρ μου εἶδε καὶ ἤκουσεν ὅταν ἦτο ἐκεῖ;

— Σύμπτως. Τίς ἀμφιβάλει ὅτι ὑπάρχουσιν ἐν Ἀφρικῇ μαρτοὶ δυνάμειοι νὰ βλέπωσιν αἰθίοπων κεφαλὰς καὶ ἀγράμματοι ὀμιλοῦντες ἐφθαρμένην ἀραβικὴν διάλεκτον; Τίς ἀμφιβάλει ὅτι ὑπάρχουσιν ἔλη; Λυποῦμαι πολὺ, Λέων, ἀλλὰ νομίζω ὅτι ὁ πατὴρ σου ἦτο παράφρων ὅταν ἔγραφε τὰς γραμμάς ἐκείνας. Εἶχεν ὑποφέρει πολὺ, καὶ δύνασαι νὰ κρῖνῃς τί ἦτο ἰκανὴ νὰ κατασκευάσῃ ζωνρὰ φαντασία, ὅταν τὸ πνεῦμα εἶνε προκατεληγμένον ὑπὸ τινος πεποθησεως. Ὅλη ἡ ὑπόθεσις μας φαίνεται μαρτία. Καὶ γνωρίζω μὲν ὅτι ὑπάρχουσι παράδοξα πρᾶγματα καὶ δυνάμεις ἀγνωστοὶ ἐν τῇ φύσει ἂς καὶ βλέποντες δυσκολευόμεθα νὰ νοήσωμεν, ἀλλὰ ποτὲ δὲν θὰ πιστεύσωμεν ὅτι ὑπάρχει μέσον ἵνα ἀποφύγῃ τις τὸν θάνατον, καὶ ὅτι ὑπάρχει λευκὴ τις μάγισσα ἐν τῷ κέντρῳ Ἀφρικανικοῦ ἔλους. Εἶνε μαρτία, παιδίον μου, μαρτία! Τί λέγεις σὺ, Γιάβ;

— Λέγω πῶς εἶνε ψεύματα, ἀλλὰ καὶ ἂν ἦταν ἀλήθεια ἐλπίζω ὅτι ὁ κ. Λέων δὲν θὰ ἀνακατωθῇ εἰς αὐταῖς ταῖς δουλείαις, διότι δὲν θὰ τοῦ βγοῦν σὲ καλὸ.

— Ἴσως ἔχετε δίκαιον, εἶπεν ὁ Λέων, ἀλλ' ἐγὼ θὰ ὑπάγω, διότι ἐπιθυμῶ νὰ λυθῇ αὐτὸ τὸ ζήτημα ἀπαξ διὰ παντός. Ἄν δὲν με ἀκολουθήσητε θὰ ὑπάγω μόνος.

Τὸν ἠτένισαν καὶ εἶδον ὅτι ὀμίλει σπουδάζων.

— Ναι, ἐξηκολούθησε, θὰ ὑπάγω, θεε, καὶ ἂν δὲν εὐρῶ τὸ πῦρ τῆς ζωῆς, ὅπως δὴ ποτε θὰ εὐρᾷ ἀρίστην θήραν.

Ἐνταῦθα μὲ εἶδιδετο εὐκαιρία νὰ λαλήσω καὶ ἐσπευσα νὰ ἐπωφεληθῶ αὐτῆς.

— Θήρα; εἶπον. Βεβαίως θὰ ὑπάρχει θήρα εἰς τοσοῦτον ἀγρίαν χώραν καὶ ἐγὼ ὀφείσθη νὰ μὴ ἀποθάνω πρὶν φονεῦσω ἓνα

τοῦλάχιστον ἀγρίον βούβαλον. Λοιπὸν ἂν τῶντι ἀπεφάσισες νὰ μεταβῆς καὶ ἐγὼ θὰ σε ἀκολουθῶσω.

— Τὸ εἴξευρα, εἶπεν ὁ Λέων περιχαρῆς. Ἀλλὰ χρήματα; Θὰ χρειασθῶμεν πολλὰ χρήματα...

— Μὴ σὲ μέλει περὶ χρημάτων. Ἡ πλουσία ἦν σοῦ ἀφῆκεν ὁ πατὴρ σου ἐπολλὰ πλοασίασθη κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐκκοσιν ἐτῶν. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἰδικὴν μου διὰ τῶν οἰκονομιῶν μου κατάρθωσα νὰ αὐξήσῃ κατὰ πολὺ. Ὡστε ἔχομεν ἄφθονα χρήματα.

— Τότε ἔχει καλῶς. Δὲν μένει ἤδη παρὰ νὰ κρύψωμεν τὰ ἀντικείμενα ταῦτα καὶ νὰ μεταβῶμεν εἰς Λονδίον, ἵνα φροντίσωμεν περὶ ὀπλων. Καὶ σὺ Γιάβ θὰ μᾶς ἀκολουθήσῃ; Εἶνε καιρὸς νὰ ταξειδεύσης καὶ νὰ ἴδῃς ὀλίγον κόσμον.

— Τί νὰ σὰς εἰπῶ, αὐθέντη, δὲν μοῦ ἀρέσουν πολὺ τὰ ταξείδια. Ἄλλ' ἀφοῦ θὰ ὑπάγετε σεῖς, δὲν εἶμαι ἀπὸ ἐκείνου ποῦ μποροῦν νὰ σὰς ἀφίσουν μόνους· ἔσθον καιρὸν ποῦ με χρειάζεσθε, ἀφοῦ σὰς ἐδούλεψα εἴκοσι χρόνια.

— Εὔγε, τοῦ εἶπον. Δὲν θὰ ἴδῃς βεβαίως κανέν θάυμα, ἀλλὰ θὰ εὕρῃς καλὸν κυνήγιον. Καὶ τώρα δὲν θέλω νὰ ἀκούσω ὅτι εἶπε λέξιν κανεὶς ἀπὸ σὰς περὶ αὐτῆς. (καὶ εἶδεα τὴν κέραμον) Ἄν τὸ πρᾶγμα σὰς βεβαιῶ ὅτι θὰ παραφρονήσω καὶ ἔχετε τὸ κρῖμα εἰς τὸν λαίμῳν σας. Πῶς νὰ σὰς εἰπῶ ὅτι δὲν θέλω νὰ γίνω γελοῖος ἐν Κανταβριγία!

Τρεῖς μῆνας βραδύτερον ἐπλέομεν κατευθυνόμενοι εἰς Ζανζιβάρην.

Ὁ Κλύδων

Πόσον διάφοροι αἱ εἰκόνες, ἂς μέλλω ἤδη νὰ περιγράψω, ἐκείνων, ἂς περιέγραφα μέχρι τοῦδε. Δὲν ὑπάρχουν πλοῖον ἐν αὐταῖς τὰ ἡσυχὰ δωμάτια τῆς σχολῆς, παρῆλλον αἱ ὑπὸ τοῦ ἀνέμου σαλευόμεναι Ἀγγλικαὶ πτελέαι καὶ αἱ κρῶζουσαι κορῶναι καὶ τὰ ἐπὶ τῶν θηκῶν βιβλία ἀντ' αὐτῶν δὲ ἀπλοῦται ὁ γαλήνιος κυανῶς ὠκεανὸς ἀναδίδων ἀργυρὰς ἀνταυγίας ὑπὸ τὰς ἀκτίνας τῆς Ἀφρικανικῆς παυσελήνου. Ὀρία πνοὴ ἀνέμου πληροῖ τὸ μέγα ἰστίον τοῦ πλοίου μας καὶ μᾶς ὠθεῖ ἐπὶ τῆς περὶ αὐτὸ ρυτιδουμένης καὶ μουσικῆς φλοισβιούσης θαλάσσης. Οἱ πλείστοι τῶν ναυτῶν κοιμῶνται ἐπὶ τῆς πρώρας, διότι εἶνε σχεδὸν μεσονύκτιον, ἀλλ' εὐρωστος Ἀραψ, καλούμενος Μωάμεθ, ἵσταται παρὰ τὸ πηδάλιον, καὶ νοηλῶς κυβερνᾷ τὸ πλοῖον ὀδηγούμενος ὑπὸ τῶν ἀστέρων. Εἰς ἀπόστασιν τριῶν μιλίων πρὸς τὰ δεξιὰ διακρίνεται ἀμυδρῶς μέλαινα γραμμὴ. Εἶνε ἡ ἀνατολικὴ παραλία τῆς Κεντρῶς Ἀφρικῆς. Πλείομεν πρὸς νότον περὶ τὸ νοτιανατολικὸν μεταξὺ τῆς ἀκτῆς τῆς ἡεῖρου καὶ τῶν ὑφάλων, αἰτινες καθιστῶσιν αὐτὴν κινδυνωδιστάτην εἰς τοὺς ναυτιλομένους. Ἡ νύξ εἶνε ἡρεμὸς, τῶσον ἡρεμὸς, ὥστε ἀκούεται ὁ φόφος τοῦ ὑπὸ τῆς πρώρας τοῦ σκάφους μας διασχίζομένου ὕδατος, τῶσον ἡρεμὸς, ὥστε ὑπόκοφος ἤχος φθάνει μέχρις ἡμῶν προερχόμενος ἐκ τῆς ἀπομεμακρωμένης ξηρᾶς.

Ο "Αραφ πηδαλιούχος, έγείρει την χερά του και προφέρει την λέξιν : «Σύμβα!» (Λέων).

Απαντες τότε καθήμεθα και ακρούμεθα. Και πάλιν ακούεται, ο υπόκωφος μεγαλοπρεπής ήχος, όστις μάζ διαπερά μέχρι μυελού των άστέων.

Αύριον κατά τάδεκα, λέγω, αν ο πλοίαρχος δεν άπατάται εις τους υπολογισμούς του, ως πολύ φοβούμαι, θα φθάσωμεν εις αυτόν τον μυστηριώδη βράχον τον ένθοντα άνθρωπου κεφαλήν και θα άρχισωμεν την θήραν μας.

Και θα άρχισωμεν τας έρευνας μας, ινα ευρωμεν τα έρείπια της πόλεως και το πύρ της ζωής, άντέταξεν ο Λέων, θέτων εις το στόμα την καπνοσύριγγά του και μειδιών.

— Άνοησίοι! άπεκρίθην. Μετά μεσημβριαν σε ειδον δοκιμάζοντα τα άραβικά σου μετά του "Αραβος πηδαλιούχου. Τι σοι είπε; Αυτός έπλευσε κατά το πλείστον της κακούργου ζωής του περι τας άκτας ταύτας, μετερχόμενος άναμφιβόλως την άνθρωπεμπορίαν, και αν δεν σφάλω άπειθιάσθη άπαξ επί του "Ανθρωποβόρου. "Ηκουσε ποτέ τι περι της κατεστραμμένης πόλεως και των σπηλαίων;

— Όχι άπήνησεν ο Λέων. Λέγει ότι η χώρα είνε πλήρης έλών και όρειων και θήρας, και ότι ουδείς άνθρωπος, κατοικεί εν αυτή. "Αλλ' ύπάρχει ευρεία ζώνη έλών καθ' άπασαν την ανατολικήν "Αφρικην.... Πλήν τούτο δεν μάζ ενδιαφέρει.

— Μάζ ενδιαφέρει εξ έναντίας, διότι θα ύπάρχουν και κακοήθεις πυρτοι! Βλέπεις τί ιδεαν έχουν αυτοί οι άνθρωποι περι της ζωής; Ουδείς εξ αυτών θέλει να μάζ ακολουθήση. Νομίζουν ότι είμεθα παράφρονες και τη άληθειά πιστεύω ότι έχουν δικαίον. Θα έκπλαγώ πολύ αν κατορθώσωμεν ποτε να επανιδώμεν την γηραιάν "Αγγλίαν. Δεν φροτιζώ περι του έαυτού μου, διότι εγώ είμαι πλέον γέρων, άλλ' άνησυχώ περι σού Λέων, και περι του "Ιώβ. Είνε βλακώδης ή επιχειρησίς μας, παιδί μου.

— Δεν πειράζει, θείε "Οράτιε. "Όσον άφορξ έμε εγώ είμαι έτοιμος να ύποστώ τας συνεπειάς. "Ιδε! Τι νέφος είνε εκείνο;

Και ταύτα λέγων έδειξε μέλαν σημείον επί του άσπερότερου ούρανού εις μεγάλην ύψισθεν μας άπόστασιν.

— "Υπαγε να έρωτήσης τον πηδαλιούχον, τφ είπον.

"Ηγέρθη έταύσθη και εβάδισε προς τον πηδαλιούχον μετά τινας δε στιγμάς επέστρεψε.

— Λέγει ότι είνε, κλύδων όστις θα διέλθη μακράν μας.

Κατά την στιγμήν ταύτην έπλησίασεν ο "Ιώβ, όστις έφαινετο πολύ εύρωστος υπό την "Αγγλικήν κυνηγετικήν του περιβολήν εκ φαιάς φλανέλας, και μετά τινος έκφράσεως δυσχερείας, ην προσεικήσατο το πρόσωπόν του άφ' ης ήμέρας εύρέθη επί των ξένων τούτων ύδάτων:

— Παρακαλώ, κύριε, είπε, θίγων τον πέτασόν του, όν έφερον εις το όπισθεν μέρος της κεφαλής κατά τρόπον προξενούντα γέλωτα, άφοϋ έχωμεν όλα τα τουφέκια και τα πράγματα μέσα εις την μεγάλην βάρκα

της πρόμνης, θαρρώ πώς είνε καλά να πάω να κοιμηθώ μέσα εις αυτήν. Δεν μ' άρσουν τα μούτρα (προφέρων τας λέξεις ταύτας έταπεινώσει την φωνήν του μέχρι ψήθου) αυτών των άραπάδων είνε τόσον κλέφτικα τά φεροίματα των! Ποιός ξέρι, μ'πορεί να καταβή σε μερικούς άπ' αυτούς να έμβούδ μέσα στην βάρκα την νύχτα και άφ' ου κόψουν το σκονί να την πάρουν και να φύγουν μ' αυτήν. Και θα είνε μια χαρά ύστερα για μέν.

Σημειωτέον, ότι η μεγάλη άκατος είχε κατασκευασθή κατά διαταγήν μας εις Δονδη της Σκωτίας, και την έφερομεν μεθ' ημών διότι γνωρίζοντες το ύψαλδές της άκτής ην έμέλλομεν να διέλθωμεν, ενομίσαμεν ότι θα έλαμβάνομεν, ίσως, ανάγκην αυτής ινα πλεύσωμεν άναμειβον των βράχων. "Ητο ώραία άκατος, είχε μήκος τριάκοντα ποδών και ήτο επί τούτω κατεσκευασμένη ινα φέρη ιστίον. "Ο πυθμήν της ήτο κεκαλυμμένος δια χαλκού ινα έμποδίζη τους σκώληκας να εισέλθωσιν εις το ξύλον και ήτο πλήρης στεγανών υποδιαιρέσεων χάριν άσφαλείας. "Ο πλοίαρχος μάζ είνε είπει ότι πιθανόν, όταν θα έπλησιάζομεν τον βράχον όν εγνωρίζε, και όστις έφαινετο εκ των λεγομένων του ότι ήτο άκριβώς ο ίδιος βράχος όστις περιεγράφετο επί της κεράμου και υπό του πατρός του Λέοντος, να μη δυνηθή να προχωρήση πολύ πλησίον αυτού ως εκ των άβυσθών ύδάτων και των σκοπέλων. Συνεπώς κατηναλώσαμεν εκείνην την πρωίαν τρεις όλας ώρας, ινα μεταφέρωμεν το πλείστον των πραγμάτων μας επί της άκάτου ταύτης. "Υπό το φώς της είνον υπερμέγεθες άφροστεφές κύμα ύψούμενον ύπερ τους είκοσι πόδας και φερόμενον καθ' ημών. "Η σελήνη έλαμπεν επ' αυτού και καθίστα φωτοβόλον τον άφρόν του. "Εξηκολούθησε να όριμξ υπό τον ζοφερόν ούρανόν διωκόμενον υπό του καταδιώκοντος αυτό κλύδωνος. Αίφνης, εν ριπή οφθαλμού, είδον το μελανόν σχήμα της άκάτου τινασόμενον εις τον άέρα επί της κορυφής του θραυομένου κύματος. Μετά ταύτα ήσθάνθη πτώσιν ύδατος και είδον μανιωδώς κοχλάζοντας άφρους εφορμώντας και παρασύροντας πών ό,τι ήτο έμπροσθεν των.

Μετά τας λέξεις ταύτας ουδέν πλέον ηκουσα, μέχρις ου με άφύπνισεν αίφνης βοή τρομακτική του άνέμου, άπειπιστικαί κραυγαί του πληρώματος και νυγμός του μαστιγιούτος τα πρόσώπα μας ύδατος. Τινές εκ των ναυτών έσπευσαν να καταδιβάσωσιν την κεραίαν και το ιστίον, άλλ' ο βρόχος είχε συσφιγθή και άπέθη άδύνατον να το κατορθώσωσιν. "Ανεπήδησα και ήρπασα σχοινίον. "Ο ούρανος όπισθεν μας ήτο μέλας ως πίσσα, άλλ' έμπροσθεν μας ή σελήνη έξηκολούθη να λάμπη και να φωτίη εν τη σκοτία. "Υπό το φώς της είδον υπερμέγεθες άφροστεφές κύμα ύψούμενον ύπερ τους είκοσι πόδας και φερόμενον καθ' ημών. "Η σελήνη έλαμπεν επ' αυτού και καθίστα φωτοβόλον τον άφρόν του. "Εξηκολούθησε να όριμξ υπό τον ζοφερόν ούρανόν διωκόμενον υπό του καταδιώκοντος αυτό κλύδωνος. Αίφνης, εν ριπή οφθαλμού, είδον το μελανόν σχήμα της άκάτου τινασόμενον εις τον άέρα επί της κορυφής του θραυομένου κύματος. Μετά ταύτα ήσθάνθη πτώσιν ύδατος και είδον μανιωδώς κοχλάζοντας άφρους εφορμώντας και παρασύροντας πών ό,τι ήτο έμπροσθεν των.

Το πλοϊον είχε θραυσθή. Το κύμα διήλθε. Και εγώ ενόμισα ότι είχαν μείνει υπό το ύδωρ επί πολλά λεπτά, ένφ τρώντι δεν είμενα ή όλίγαις στιγμάς. "Ανέβλεφα ινα ιδώ. "Ο άνεμος είχε σχίσει το ιστίον μας, όπερ έπετρύγιζε φεύγον μακράν ως γιγάντιον πτηνόν πληγωθέν. Μετά τούτο έπηκολούθησε σχετική γαλήνη, καθ' ην ήδυνήθην ν' ακούσω την φωνήν του "Ιώβ κράζοντος: — Είς την Λέμβο!

Περίτρημος και σχεδόν πνιγόμενος, ως ήμην, έχον την φρόνησιν να τρέξω εις την πρόμνην. "Υπ' αυτήν η άκατος έταλαντεύετο όρμητικώς και είδον τον "Αραβα πηδαλιούχον πηδώντα έντός αυτής. "Εσυρα το σχοινίον, δι' ου ήτο δεδεμένη, μεθ' άπάσης μου της δυνάμεως, ινα φέρω αυτήν πλησίον, άμα δε το κατώρθωσα επήδησα και εγώ έντός. "Ο "Ιώβ έσπευσε να με άρπάση από του βραχίονος και έπεσα έντός του κοιλώ

του πλοϊου καταποντισθη, αλλά, καθ' ην στιγμήν είχε καλυφθή σχεδόν όλοσχερως υπό του ύδατος, ο Μωάμεθ έξήγαγε την μάχαιράν του και έκοψε το σχοινίον, δι' ου ήμεθα προδεδεμένοι επ' αυτού και μετά μίαν εισέτι στιγμήν ώθούμεθα υπό της τρικυμίας άνωθεν της θέσεως εν η ήτο πρό όλίγων το πλοϊόν μας.

— Μεγάλε θεέ! έβόησα. Ποϋ είνε ο Λέων;... Λέων! Λέων!

— "Εκείνος πάει, κύριε. "Ο Θεός συγχωρήσει την ψυχήν του! "Εκραύγασεν ο "Ιώβ εις το ους μου.

"Αλλ' ή μανία του κλύδωνος ήτο τοιαύτη, ώστε η κραυγή του ήκούσθη ως ψιθυρισμός. "Εκρουσα τας χείρας μου εν ψυχική άγωνία. "Ο Λέων είχε πνιγθή και εγώ έμεινα μόνος ινα τον πενήθ.

— Προσοχή! έφώναξεν ο "Ιώβ δι' άπάσης της δυνάμεως των πνευμόνων του. "Ερχεται και άλλο κύμα!

"Εστράφην και είδον έτερον γιγάντιον κύμα έρχόμενον καθ' ημών, και σχεδόν ήλπισα ότι θα με κατέπινε. Μετά παραδόξου ήδονής εθεώρωμεν την προόδόν του. "Η Σελήνη είχεν ήδη κρυφθή, σχεδόν όλοσχερως υπό της άχλός της μαινομένης καταγίδος, άλλ' έμεινε εισέτι όλίγον φώς επί της κορυφής του τα πάντα καταβροχθίζοντος κύματος. "Υπήρχε τι άμαυρόν επ' αυτού ήτο σύντριμμα εκ του ναυαγίου. Το κύμα έπесεν έντός της άκάτου και σχεδόν την έπλήρωσεν ύδατος. "Αλλ' εν αυτή ύπήρχον κενά διαμερίσματα (ο θεός να άμείψη τον έφευρόντα ταύτα!) και η άκατος ήγέρθη και διήλθεν άνωθεν του άφροϋ του ύδατος ως κύκνος. "Εν μέσφ των άφρών και της βοής της άνεμοζάλης είδον το μέλαν άντικείμενον διευθυνόμενον κατ' ευθείαν προς έμέ. "Επεινα την χερά μου ινα το έμποδίσω να συγχροσθή μετά της άκάτου και η χείρ μου συνήνησεν άλλην χείρα, τον καρπόν της οποίας αι δάκτυλοί μου έσφιγγαν ως μάγκανοί. Είμαι πολύ ρωμαλέος, άλλ' ο βραχιών μου σχεδόν άσπαστο από της κλειδώσεως εκ της άντιστάσεως και του βάρους του παραφερομένου σώματος. "Αν η όρμη του κύματος διετηρείτο επί δύο εισέτι δεύτερα λεπτά, θα ήναγκαζόμην η να το απολύσω η να παρασυρθώ υπ' αυτού. "Αλλά τέλος παρήλθεν άφίον ήμζς μέχρι γονάτων εν τφ ύδατι.

— Βγάζετε τα νερά! Βγάζετε τα νερά! έβόησεν ο "Ιώβ, συνοδεύων τας λέξεις δια των πράξεων.

"Αλλ' ήδη δεν ήδυνάμην να έργασθώ, διότι, καθ' ην στιγμήν η Σελήνη εκρύπτετο όλοσχερως όπισθεν των παρειών νεφελών έρπιφεν άκτίνα, και η άκτίς της έπεσεν επί του προσώπου του ανθρώπου, ούτινος έκράτου την χείρα και όστις ήδη κατά το ήμισυ εκλειώματος της άκάτου.

"Ητο ο Λέων. "Ο Λέων έπιστραφέις εις έμέ υπό των κυμάτων' ο Λέων εξελθών νεκρός η ζών εκ των οδόντων του θανάτου. — Βγάζετε τα νερά, βγάζετε τα νερά η

1 "Υπάρχει η ιδέα παρ της ναύταις ότι, όταν κοιμηθώσι με το πρόσωπον έστραμμένον προς την σελήνην παραφρονοσιν η τυφλοϋνται.

θά βουλαίξωμε, εξηκολούθησε να κράζη ο "Ιώβ.

"Ηρπασα μέγα άγγελιον εκ λευκοσιδήρου εξηρητημένον εκ του ώτιού κάταθεν του καθίσματος της άκάτου και ηρξάμην να εκβάλω το ύδωρ, ως έπραττον οι δύο άλλοι μετά ταχύτητος άπεριγράφτου. "Η μαινομένη τρικυμία εξηκολούθησεν όρμώσα άνωθεν και περίξ έμών και παραφέρουσα τήδε κάκισε την άκατόν μας. "Ο σφοδρός άνεμος και οι δέροντες ήμζς άφροι μάζ έτύφλου και μάζ έφερον εις σύγχυσιν, αλλά παρ ά πάντα ταύτα εξηκολούθησαμεν να έργαζώμεθα ως δαίμονες και να αισθανόμεθα την τέρφιν της άπελπισίας, διότι και αυτή η άπελπισία ενίοτε παρέχει τέρφιν. Παρήλθε μία στιγμή! τρεις στιγμάι! εξ λεπτά της ώρας! η άκατος ήρξάτο να έλαφροϋται και το κύμα έπαυσε να εισβάλλη! Πέντε λεπτά παρήλθον εισέτι και ήτο έντελώς έλευθερα. Τότε αίφνης άνωθεν των φοβερών τραγικών της τρικυμίας ήκούσθη βαθύτερος και βαρύτερος μουθημός. Μεγάλε θεέ! "Ητο η φωνή των βράχων.

— Μεγάλε θεέ! έβόησα. Ποϋ είνε ο Λέων;... Λέων! Λέων!

— "Εκείνος πάει, κύριε. "Ο Θεός συγχωρήσει την ψυχήν του! "Εκραύγασεν ο "Ιώβ εις το ους μου.

"Αλλ' ή μανία του κλύδωνος ήτο τοιαύτη, ώστε η κραυγή του ήκούσθη ως ψιθυρισμός. "Εκρουσα τας χείρας μου εν ψυχική άγωνία. "Ο Λέων είχε πνιγθή και εγώ έμεινα μόνος ινα τον πενήθ.

— Προσοχή! έφώναξεν ο "Ιώβ δι' άπάσης της δυνάμεως των πνευμόνων του. "Ερχεται και άλλο κύμα!

"Εστράφην και είδον έτερον γιγάντιον κύμα έρχόμενον καθ' ημών, και σχεδόν ήλπισα ότι θα με κατέπινε. Μετά παραδόξου ήδονής εθεώρωμεν την προόδόν του. "Η Σελήνη είχεν ήδη κρυφθή, σχεδόν όλοσχερως υπό της άχλός της μαινομένης καταγίδος, άλλ' έμεινε εισέτι όλίγον φώς επί της κορυφής του τα πάντα καταβροχθίζοντος κύματος. "Υπήρχε τι άμαυρόν επ' αυτού ήτο σύντριμμα εκ του ναυαγίου. Το κύμα έπесεν έντός της άκάτου και σχεδόν την έπλήρωσεν ύδατος. "Αλλ' εν αυτή ύπήρχον κενά διαμερίσματα (ο θεός να άμείψη τον έφευρόντα ταύτα!) και η άκατος ήγέρθη και διήλθεν άνωθεν του άφροϋ του ύδατος ως κύκνος. "Εν μέσφ των άφρών και της βοής της άνεμοζάλης είδον το μέλαν άντικείμενον διευθυνόμενον κατ' ευθείαν προς έμέ. "Επεινα την χερά μου ινα το έμποδίσω να συγχροσθή μετά της άκάτου και η χείρ μου συνήνησεν άλλην χείρα, τον καρπόν της οποίας αι δάκτυλοί μου έσφιγγαν ως μάγκανοί. Είμαι πολύ ρωμαλέος, άλλ' ο βραχιών μου σχεδόν άσπαστο από της κλειδώσεως εκ της άντιστάσεως και του βάρους του παραφερομένου σώματος. "Αν η όρμη του κύματος διετηρείτο επί δύο εισέτι δεύτερα λεπτά, θα ήναγκαζόμην η να το απολύσω η να παρασυρθώ υπ' αυτού. "Αλλά τέλος παρήλθεν άφίον ήμζς μέχρι γονάτων εν τφ ύδατι.

— Βγάζετε τα νερά! Βγάζετε τα νερά! έβόησεν ο "Ιώβ, συνοδεύων τας λέξεις δια των πράξεων.

"Αλλ' ήδη δεν ήδυνάμην να έργασθώ, διότι, καθ' ην στιγμήν η Σελήνη εκρύπτετο όλοσχερως όπισθεν των παρειών νεφελών έρπιφεν άκτίνα, και η άκτίς της έπεσεν επί του προσώπου του ανθρώπου, ούτινος έκράτου την χείρα και όστις ήδη κατά το ήμισυ εκλειώματος της άκάτου.

"Ητο ο Λέων. "Ο Λέων έπιστραφέις εις έμέ υπό των κυμάτων' ο Λέων εξελθών νεκρός η ζών εκ των οδόντων του θανάτου. — Βγάζετε τα νερά, βγάζετε τα νερά η

θά βουλαίξωμε, εξηκολούθησε να κράζη ο "Ιώβ.

"Ηρπασα μέγα άγγελιον εκ λευκοσιδήρου εξηρητημένον εκ του ώτιού κάταθεν του καθίσματος της άκάτου και ηρξάμην να εκβάλω το ύδωρ, ως έπραττον οι δύο άλλοι μετά ταχύτητος άπεριγράφτου. "Η μαινομένη τρικυμία εξηκολούθησεν όρμώσα άνωθεν και περίξ έμών και παραφέρουσα τήδε κάκισε την άκατόν μας. "Ο σφοδρός άνεμος και οι δέροντες ήμζς άφροι μάζ έτύφλου και μάζ έφερον εις σύγχυσιν, αλλά παρ ά πάντα ταύτα εξηκολούθησαμεν να έργαζώμεθα ως δαίμονες και να αισθανόμεθα την τέρφιν της άπελπισίας, διότι και αυτή η άπελπισία ενίοτε παρέχει τέρφιν. Παρήλθε μία στιγμή! τρεις στιγμάι! εξ λεπτά της ώρας! η άκατος ήρξάτο να έλαφροϋται και το κύμα έπαυσε να εισβάλλη! Πέντε λεπτά παρήλθον εισέτι και ήτο έντελώς έλευθερα. Τότε αίφνης άνωθεν των φοβερών τραγικών της τρικυμίας ήκούσθη βαθύτερος και βαρύτερος μουθημός. Μεγάλε θεέ! "Ητο η φωνή των βράχων.

(Έπειτα συνέχεια)

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΓΧΩΡΙΑ

"Η βασίλισσα "Ολγα άνεχώρησεν εις Ρωσίαν. — "Ο βασιλόπαις Γεώργιος άποχωρισθείς του διαδούχου της Ρωσίας άφίκετο επί ρωσικής κανονοφόρου εις "Υοκράμαν της "Ιαπωνίας, όπθεν θέλει εξηκολούθησι την περιήγησιν του εις "Αμερικην. — Το θωρηκτόν "Γόδρα κατέπλευσεν εις Πειραιά. — "Ανεχώρησεν εκ Χάδερς το θωρηκτόν "Ψαρράν κατευθυνόμενον εις Χερσόβργον. — Την παρελθούσαν Δευτέραν έγειναν υπό των ένταυθα στρατιωτικών σωμάτων γυμνασία πλαστής μάχης, εις α έλθον μέρος τα δύο συντάγματα του πεζικού, το σύνταγμα του μηχανικού, μία πεδινή πυροβολαρχία, μία ήλη ήπικος και μία έτι διμοιρία και εν χειρουργείον τετάρτης τάξεως. Τον έχθρόν άπεικόνιζον δύο διμοιρίαι εδζώνων και δύο διμοιρίαι όρειβατικού πυροβολικού. — "Ο εν "Αλεξανδρεία άποθανών έλλην έμπορος εκ Βιτωλίων της Μακεδονίας Θεοχάρης Δημητρίου άφηκε δια διαθήκης του ήρας 2,000 εις τον εν "Αθήναις Σύλλογον προς διάδοσιν των "Ελλην. γραμμάτων. — "Η μετανάστευσις των "Εβραίων εκ Κερκύρας εξηκολούθει. — "Υπεγράφη μεταξϋ των διευθυντών άπασών των ένταυθα Τραπεζών εκτός της "Ιονικής, το καταστατικόν Μεγάλης "Ασφαλιστικής "Εταιρίας, ούτινος οι κυριώτεροι όροι είνε οι εξής: 1) Σκοπός της "Εταιρίας. "Ασφάλεια κατά του πυρός, κατά θαλασσίον κινδόνων, κατά κινδόνων μεταφοράς έμπορευμάτων, επί της ζωής του ανθρώπου και εν γένει παντός είδους άσφαλιστικαί πράξεις. 2) "Εδρα της "Εταιρίας εν "Αθήναις. 3) Κεφάλαια όρ. 8,000,000 όνομαστικά, έφ'ών τα 40 ο/ο ήται όρ. 3,200,000 καταβλήθησονται έντός μηνός από της δια Β. Διατάγματος επικυρώσεως του καταστατικού της "Εταιρίας. — Γενομένης εν τφ Πανεπιστημίφ της κληρωσεως του όπερ των άρχαιοτήτων λαχού της α' εξημερίας του 1891 εκέρδησαν οι κυριώτεροι έριθμοί 5849, 49143, 44298, 33753, 3346, 41589, 34902, 31688, 41059, 4320, 33503,

13643, 15224, 47178, 30,904, 6130, 15615 και 15820, εξ όν 4 πρώτος κερδάνει όρ. 20,000, 62ος και 3ος άνά όρ. 2,500, 4 όος, 5ος, 6ος, 7ος και 8ος άνά όρ. 500 οι δε λοιποί άνά όρ. 300. "Ετι δε 45 αριθμοί άνά όρ. 100.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

Βουλγαρικός στρατός κατέλαβε τα επί της Ροδόπης Μακεδονικά χωρία των Πομάκων. "Η δε κυβέρνησις της Βουλγαρίας εκάλεσε τρεις ήλικίας έφεδρείας εις δοκιμήν δέθειν του νέου όπλου. — "Η Σερβική κυβέρνησις συνεπέει συγκεντρώσεως βουλγαρικών στρατευμάτων παρ ά σύνορα διάταξε την συμπλήρωσιν της όχυρώσεως του Πιρώτ και του Ζίτχαρτ. "Εν τούτοις οι των κυβερνητικών κύκλων βεβαιούσιν ότι δεν όφίσταται ουδέμία άφορη εσροβουλγαρικού πολέμου. — "Η Ρουμανική βουλή έψηφισε πίστωςιν προς κατασκευήν νέων όχυρωματικών έργων. "Ο δε ύπουργός των "Εξωτερικών ύπέβαλε τη γερουσία νομοσχέδιον περι συνένσεως των ρουμανικών ειδηροδρόμων μετά των αυστριακών. — "Η αιγυπτιακή κυβέρνησις προβλέπουσα ότι θα ένακλήψη η χολέρα εν Χαδόζυ θα ιδρύση λοιμοκαθαρητήρια εν Γκαμπελτώρ, ένθα θα τελώσι καθαρισμοί εν εκ Μέκκας έπιστρέφοντες προσκυνητοί. — "Η Γαλλική βουλή έψηφισεν άτέλειαν δασμών δια τα κουκούλια και την μέταξαν της "Ελλάδος. — "Ο άποπεραθείς να δολοφονήση τον Τσάρεβιτς "Ιάκων κατεδικάσθη συμφώνως τοις "Ιαπωνικοις νόμοις εις Ισάβια δεσμά. — "Ο πατριάρχης "Ιεροσολύμων κ. Γεράσιμος άπεφάσισε ν' άνοιξη την θεολογικήν Σχολήν, ην είχε κλείσει ο προκάτοχος του Νικόδημος. — "Η εν Πετρούπολει προς έμφύχυσιν της ρωσικής βιομηχανίας και του έμπορίου έταιρία προτίθει να διοργανώση εν "Αθήναις λίαν προσεχώς διαρκή έκθεσιν ρωσικών προϊόντων, σκοπούσαν την άνά την "Ελλάδα διάδοσιν αυτών. — "Απεφασίσθη η διάλυσις της "Ιταλικής βουλής κατά "Οκτώβριον, αι εκλογαί δε θα τελεσθώσι τον Νοέμβριον. — "Η βασίλισσα Ναταλία άσθενεί, παρ τη θεία της πριγκιπισση Μουρούζη, βαρέως εκ νευρικής ταραχής προελθούσης εκ των συγκινήσεων της εκ Βελιγραδίου εξώσεως αυτής.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

"Εν Μαγνησία υπό Γερμανών "Αρχαιολόγων άνεκαλύφθη άρχαιον έλληνικόν θέατρον, το μόνον καθαράς "Ελληνικής έποχής εν Μικρασία μέχρι τοϋδε άνακαλυφθέν. "Απεστάλη δ' επί τόπου υπό της Γερμανικής Σχολής ο άρχιτέκτων κ. Χίλντ, ινα ίχογράφηση τα άνευρεθέντα.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

"Εν τφ Ρουμανικφ έθνικφ θεάτρφ του Βουκουρεστίου είδιδάχθη η "Αντιγόνη του Σοφοκλέους, κατά μετάφρασιν Γ. Αραγομπίσκου. — "Ο πρώην εν "Αθήναις πρεσβευτής της Γαλλίας κόμης δε Μουί έδημοσίευσεν έντυπώσεως εκ περιγησέως του εις Πελοπόννησον. — Κατά την άναγνωσθεισαν εν τφ Πανεπιστημίφ την παρελθούσαν Κυριακήν κρίσιν του Κοτιγγέιου Ιατρικού άγώνος υπό του κ. Σ. Μαγγίνα καθηγητού, άπενεμήθη το γράς εις τον συγγραφέα του "Περί της παρ "Ιπποκράτει έπιδημικής γρίπης» κ. Γεράσιμον Φωκάν Ιατρόν. — "Υπό του εν τφ Πανεπιστημίφ της Βιέννης ύφηγητού της "Ιστορίας της Τέχνης "Ιωσήφ Σπρυγγκόβσκη εξεδόθησαν "Βυζαντινά μνημεία: Συμβολαί εις την ιστορίαν της "Αρμενικής, Ραβεννακικής και Συροαιγυπτιακής Τέχνης. Τη βιβλίον έτυχε λαμπράς ύποδοχής και ένθαρρύνσεως παρ του Αυτοκράτορος Φραγκίσκου "Ιωσήφ. "Ο συγ-

γραφεύς αὐτοῦ Σπρυγκόβσκι τυχόν τὸ 1889 ὑποστήριξας παρὰ τοῦ Αὐστριακοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας καὶ διαφόρων σωματείων ἐπεσκεψέθη πλείστας χώρας μελετῶν τὴν ἐν Ἀνατολῇ ἀναπτύξιν τῆς τέχνης κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Εἰς τὴν κυρίαν Δαρκλέ, τὴν ἐξ Ἑλλήνων ἔλκουσαν τὸ γένος αἰοῖδόν, ὁ βασιλεὺς τῆς Ρουμανίας ἀπένειμε τιμητικὸν μετάλλιον. — Ἐν τῷ Μεγάλῳ Θεάτρῳ τοῦ Γαλαζίου ἔδωκε τὴν 9 Μαΐου μεγάλην συναυλίαν ὁ ἡμέτερος πλαγιαυλητῆς κ. Εὐρ. Γκιζας.

ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ

ὑπὸ τῆς ἐν Πετροῦπολεὶ Παλαιστινιακῆς Ἐταιρίας διοργανώθη ἐπιστημονικὴ ἀποστολὴ πρὸς ἔρευναν καὶ περιγραφὴν τῶν ἀρχαίων χριστιανικῶν καὶ βυζαντινῶν μνημείων τῶν Ἁγίων Τόπων καὶ τῆς Συρίας ἀπὸ τοῦ Γ' μέχρι τοῦ Ζ' μ. Χ. αἰῶνος. Τὸ ἐξετασθησόμενον ἔδαφος διηρέθη εἰς τρία μέρη, ὁ ἕνα καὶ τρεῖς ἀλλεπάλληλοι θά γίνωσιν ἐκδρομαί. Ἐρέτος θά ἐρευνηθῇ ἡ κυρίως Παλαιστίνη, ἡ πέραν τοῦ Ἰορδάνου χώρα καὶ ἡ Πέτρα. Πρόεδρος τῆς ἀποστολῆς διωρίσθη ὁ ἀρχαιολόγος καὶ βυζαντινολόγος καθηγητῆς κ. Κονδωκῶφ. Τὴν ἀποστολὴν θά ἀκολουθῶσι καὶ φωτογράφοι, ζωγράφοι, καὶ ἀρχιτέκτονες. Ἡ πρώτη ἐκδρομὴ αὐτῆς θά γίνῃ ἐκ Πετροῦπόλεως τὸν προσεχῆ Ἰαυγουστον.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ—ΠΕΡΙΕΡΓΑ—ΠΟΙΚΙΛΑ

Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδίδονται σήμερον 50 ἐφημερίδες καὶ περιοδικά, ἐξ ὧν 19 καθ' ἑκάστην, 3 τρις τῆς ἑβδομάδος, 2 δις τῆς ἑβδομάδος, 17 καθ' ἑβδομάδα, 3 κατὰ δεκαπενθημερίαν καὶ 6 κατὰ μῆνα.

Ἐκ τῶν φύλλων τούτων τὰ 30, ἐν οἷς αἱ πλείσται τῶν καθημερινῶν ἐφημερίδων, εἶναι πολιτικά, 3 ἀσχολοῦνται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν διαμνηχανίαν, τὸ ἔμπροσθεν καὶ τὰς τέχνας, εἶνε δὲ ὄργανα τῶν ἐμπορικῶν ἐπιμελητηρίων, 9 εἶνε θρησκευτικὰ καὶ ἐπιστημονικά, 6 εἰδικὰ διὰ στρατιωτικούς, ἰατροῦς, νομικοὺς κλπ. καὶ 2 σατυρικά. Ἐκδίδονται δὲ 15 εἰς γλώσσαν τουργικὴν, 8 εἰς τὴν ἑλληνικὴν, 7 εἰς τὴν ἀρμενικὴν, 6 εἰς τὴν γαλλικὴν, 4 εἰς τὴν τουργικὴν μὲ ἀρμενικὸς χαρακτήρας, 1 εἰς τὴν τουργικὴν μὲ ἑλληνικὸς χαρακτήρας, 2 εἰς τὴν ἑβραϊκὴν, 1 εἰς τὴν ἀραβικὴν, 1 εἰς τὴν περσικὴν, 1 εἰς τὴν ἰταλικὴν, 2 εἰς γαλλικὴν καὶ ἀγγλικὴν κατὰ τὸ ἡμισυ καὶ 2 εἰς τὴν βουλγαρικὴν μὲ χαρακτήρας ρωσικοῦς. Ἀπὸ τῆς 20 Σεπτεμβρίου μέχρι τοῦ τέλους Νοεμβρίου 1890 ἐξεδίδετο καὶ γερμανικὴ ἐφημερίς μὲ λατινικοὺς χαρακτήρας, ὁ ἁ' Ὀθωμανικὸς Ταχυδρόμος τοῦ καθηγητοῦ Ρόζενφελδ, ἥτις ὅμως παρὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Γερμανῶν καὶ τὴν ἔξωθεν ὑποστήριξιν ἐναυάγησεν.

Περὶ τῆς «Μικρᾶς Ἐφημερίδος» τῆς μάλλον διαδεμένης ἐκ τῶν γαλλικῶν ἐφημερίδων, γαλλικὴ ἐφημερίς τῶν τυπογράφων δημοσιεῖται τοὺς ἐξῆς περιέργους ὑπολογισμούς. Τὸ φύλλον τῆς Κυριακῆς περιλαμβάνον διπλῶ σελίδας ἐκδίδεται εἰς 1,100,000 ἀντίτυπα. Ἐν τούτων ἀναπτυσσόμενον ἔχει μῆκος 1 μέτρον καὶ 5 ἐκατοστῶν, ἐπομένως ἐὰν ἐτίθεντο τὰ 1,100,000 ταῦτα ἀντίτυπα κατὰ σειράν θά ἀπέτελλον μῆκος 1155 χι-

λιόμετρον, ἥτοι διπλάσιον τῆς μεταξὺ Παρισίων καὶ Λυῶν ἀποστάσεως καὶ 3,850 φορές μεγαλύτερον τοῦ βόθρου τοῦ πύργου Ἑφρέλ. Ἴνα διανύσῃ τὴν ἀπόστασιν ταύτην καλῶς πεζοπόρος, διατρέχων 40 χιλιόμετρα καθ' ἑκάστην θά ἐχρειάζετο μῆνα σχεδόν, ποδηλατιστῆς 10 ἡμέρας, χελώνη δὲ ἐκ τῶν μάλλον ὠκυπόδων, ἥτοι διατρέχουσα 50 μέτρα καθ' ὥραν, θά ἐχρειάζετο 285 ἔτη προχωροῦσα ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἀδιακόπως.

Ἐκ τῶν ὀκτασελίδων τούτων φύλλων ἑκαστον ἔχει βάρος 37 περίπου γραμμαρίων. Εἰς τὴν βασιλισσαν λοιπὸν τῶν ἐφημερίδων χρειάζονται καθὲ Κυριακὴν 41,000 χιλιόγραμμα χάρτου.

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΙ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

Χθὲς ἤρξαντο ἐν τῷ δημοσίῳ γυμναστηρίῳ οἱ ὑπὸ τοῦ Πανελληνίου Γυμναστικοῦ Συλλόγου ἀγῶνες, ἐνώπιον τοῦ βασιλέως καὶ τῶν βασιλοπαίδων Νικολάου καὶ Ἀνδρέου, τοῦ πρωθυπουργοῦ, τῶν πρεσβυτέρων τῆς Ρωσίας καὶ Ἀγγλίας, τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τοῦ δημάρχου καὶ τῶν ἀρχῶν τῆς πόλεως καὶ πλῆθος λαοῦ. Ἐν πρώτοις μαθηταὶ τοῦ πρακτικοῦ λυκείου καὶ τοῦ γ' γυμνασίου περὶ τοὺς ἐξήκοντα ἐξετέλεσαν πολὺ ἐπιτυχῶς, ἀποσπᾶσαντες τὰ χειροκροτήματα τῶν περυσιακομένων, ἀσκήσεις δι' ἀλτήρων ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ γυμναστοῦ κ. Ν. Κοτσελοπούλου. Εἶτα ἐξῆλθον οἱ γυμνασταὶ 37 τῶν ἀριθμῶν, φέροντες βλοῦζαν ὁμοίμορφον φέρουσαν τὰ ἐθνικὰ χρώματα. Ἐν πρώτοις ἠσκήθησαν ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ κ. Φωκιανοῦ διὰ κορυφῶν. Μεθ' ἧ ἤρξαντο οἱ κυρίως ἀγῶνες. Πρῶτος ἦτο ἡ δισκοβολία. Ἠγωνίσθησαν τρεῖς καὶ ἔλαβε τὸ α' βραβεῖον, ὄπλον ἐπαναληπτικὸν ὁ νέος Σπυρίδων Ἀρβανίτης. Δεύτερος ἦτο Ἄλμα ἐπὶ κοντῷ δι' ἄπλοσ βατήρος. Ἠγωνίσθησαν ἕξ καὶ ἔλαβε τὸ α' βραβεῖον δρ. 100 ὁ νέος κ. Σπυρίδων Ἀθανασόπουλος. Τρίτος ἀγὼν ἦτο τὸ Δίζυγον. Ὁ ἀγὼν ἐναυθα πεισματώδης. Διηγωνίσθησαν ὁκτώ καὶ τὸ α' βραβεῖον ἐκ δρ. 100 ἔλαβεν ὁ νέος κ. Α. Πικιός Τέταρτος ἀγὼν ἦτο Ἄλμα ἐπὶ κοντῷ δι' ὀστικῷ βατήρος. Ἠγωνίσθησαν πεισματωδῶς καὶ ἐναυθα ἕξ, τὸ α' βραβεῖον ἐκ δρ. 150 ἔλαβεν ὁ νέος κ. Ἰω. Παρρῆς. Πέμπτος ἀγὼν ἦτο ἀναρρήσις ἐπὶ ἰσοῦ. Διηγωνίσθησαν δύο ἔλαβε τὸ α' βραβεῖον ἐκ δρ. 100 ὁ νέος κ. Θεόδωρος Κοτσελοπούλος. Ἐκτος ἀγὼν ἦτο Ἄλμα ἐπὶ ἐφαλτηρίου διπλοῦν. Διηγωνίσθησαν ἕξ καὶ ἔλαβε τὸ α' βραβεῖον ὁ νέος κ. Θ. Καρακώστας. Ἑβδομος ἀγὼν ἦτο ἡ γέφυρα καὶ ἔλαβε τὸ α' βραβεῖον ὁ νέος κ. Ἰω. Κρητικός. Κατὰ τὴν ἐπιτέλεισιν χειροκροτήματα διεδέχοντο καταγῶδη τὸν νικητὴν καὶ χαρμοσίνως ἔπαιζεν ἡ μουσικὴ. Ἡ ἐκίτροπὴ τῶν ἑλλανοδικῶν ἀποτελουμένη ἐκ τῶν κ. Κ. Τ. Κοκκίδου, Χ. Ὀρμαν καὶ Ν. Πύργου ἐνεχείρισε τῷ βασιλεῖ τοὺς στεφάνους δάφνης, δι' ὧν ἰδιοχείρως ὁ βασιλεὺς ἐστεφάνωσε ἕνα ἑκαστον τῶν νικητῶν. Ὁ βασιλεὺς ἀπέθλη λίαν κατηχηριστικῶς Μεγά δὲ ἐνεδείξατο ἐνδιαφέροκα καὶ ὁ κ. πρωθυπουργός.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Π ὁ ρ φ. Νὰ σῆς εἴπωμεν μίαν καὶ καλὴν τὴν κρίσιν μας. Ἐὰν εἴμεθα κυρία καὶ μᾶς ἐγράφετε τοιούτους στίχους θά ἤγαθόμεν ἀμέσως τὸν ἀσπονδότερόν σας ἐχθρόν.—Κ. Π. Ι. Ρ ὁ δ ο ν, Φίλιππον Στ. Με λ ἰ τ η ν, Κ. Θ. Μ ο λ ἄ ο υ ς, Στ. Α. καὶ Α. Π. Α. Ἀ σ τ ρ ο υ ς, Μ. Ν. Γ ὁ θ ε ἰ ο ν, Κ. Β. Ι. Μ ὁ σ χ α ν. Ἐλήφθησαν. Ἐχαριστοῦμεν.—Π ἰ π φ. Δικτῶφ ἀνεμον θηρῶμεν... θηρᾶτε, θηρῶσιν!—Δ ἄ φ ν ἰ δ ἰ καὶ Α. Μ. Ἐ ν τ α ὁ θ α. Ἐχαριστῶς τὸ δημοσιεύομεν μὲ τὴν ἐξῆς ὑποσημείωσιν: «Ὁ ἀναγνώστη, ἀφες αὐτοῖς οὐ γὰρ οἶδασι τί π ο ἰ ο ὁ σ ε ἰ ἀέχουσε;—Γ. Γ. Ἀ δ ρ ι α ν ο ὁ π ο λ ἰ ν. Ἄν ἡ Ἀρτεμισία ἔραγε νεκρὸν τὸν μακαρίτην

εὐζυγόν τῆς Μαύσων, πόσαι καὶ πόσαι δὲν τρώουσι τοὺς ἰδικούς των ζωντανούς! — Τ. Τ. Ἐ ν τ α ὁ ὁ α. Ὁ Ἐδουάρδος Γιοῦγκ ἦτον Ἀγγλος ποιητῆς γεννηθεὶς τῷ 1681 καὶ ἀποθανὼν τὸ 1765. Αἱ δὲ «Νύκτες» αὐτοῦ εἶνε ποίημα ἐκτενὲς εἰς τὰς ματαιότητας τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἀναφερόμενον, πλήρης ὑψηλῶν ἰδεῶν καὶ θλίψεων ἀπαρμυθῆτων, ἀλλὰ καὶ μεστόν ἐμφάσεως καὶ μελαγχολίας, ἥτις καθίστησιν αὐτὸ λίαν μουστόνον. Ἐδημοσιεύθη τῷ 1746.—Εὐστ. Α. Φ ο λ ε σ τ ἰ ο ν. Ὅπως εἰδοποιήσαμεν, — κ α ἰ π ἔ ρ ἰ σ ο υ καὶ ἐφέτος οὐδεμίαν ἐλάβομεν ἐπιστολήν, φυλάττομεν δὲ τοὺς φακέλους τῶν ἐπιστολῶν σας μὲ τὰς σφραγίδας τῶν ἀλυμάντους. Τὸ αὐτὸ ἔπαθε καὶ ἡ συνάδελφος «Ἑστία». Ἦδη δύνασθε νὰ ἐμβάσητε ἀμφοτέρας τὰς συνδρομὰς διὰ τοῦ ἡμετέρου, ὡς κάτωθι, ἀναποκριτοῦ ἐν Βεσσαραβία.—Ἐ λ π ἰ δ ἰ, Ζ ἄ κ υ ν θ ο ν. Ὁ ὄπὸ τὸ ψευδώνυμον Ἰάκυνθος πέμφας ἡμῖν στίχους μετρίους μὲν ἀλλὰ περιέχοντας ἐλπίδας διὰ τὸ μέλλον, ἀγνοοῦμεν τίς εἶνε, δπως ἐπίσης ἀγνοοῦμεν ἀντίς δόκιμος ποιητῆς ἔλαβε πρὸ πολλῶν ἐτῶν τὸ ποιητικὸν τοῦτο ψευδώνυμον. ἴσως εἶνε σύμπτωσις, ἀλλ' ἴσως εἶνε καὶ στιχοφαντία.

ΟΙ ΕΝ ΒΕΣΣΑΡΑΒΙΑ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

ἰδίᾳ δὲ ἐν Μπούτσκα, Ρικανόφκα, Ὀργέεφ, Ρεζίβρα, Βέλτσιαις, Φολεσιῶ, Σορόφα Γεντίτσκα καὶ Κισροβίω κ. κ. συνδρομηταὶ τῆς «Ἑβδομάδος» παρακαλοῦνται νὰ ἐμβάσωσι τὰς εἰτε ληξάσας εἰτε ἀρξάμενας συνδρομὰς τῶν διὰ τοῦ κ.

ΕΜΜ. Τ. ΔΑΜΒΕΡΓΗ

Ρεζίνκα (Θίμα Ὀργέεφ)

πρὸς δν, εὐμενῶς προσφερθέντα, δύνανται νὰ ἀποτείνωνται οἱ βουλόμενοι νὰ ἐγγραφῶσι διὰ πρώτην φορὰν συνδρομηταί.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἐξεδόθησαν

Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος μετ' εἰκόνων ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς βασιλείας τοῦ Ὀθωνος, ὑπὸ Σπ. Π. Λάμπρου. Ἐκδότης Κάρολος Μπέκ. Τεύχος 6τον.

Πρακτικὸν τῆς ἱστορικῆς καὶ ἀρχαιολογικῆς ἐταιρίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1890.

Μηνιαῖον Δελτίον τοῦ εἰδικοῦ ἐμπορίου τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῶν ξένων ἐπικρατειῶν. Ἐκ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν. Μάρτιος 1891 ἀριθ. 3.

Arnolds, Ρωμαϊκὸν Δίκαιον, ὑπὸ Ι. Θ. Κυριακοῦ δικηγόρου. Τίμ. Β'. Τεύχ. 18. Ἐνοχικὸν δίκαιον.

Decharme, μυθολογία τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Μετάφρ. Ἀλ. Καράλη. Ἐκδότης Ἀλ. Παπαγεωργίου. Φυλλάδ. δωδέκατον.

Ἄγροτικά, συλλογὴ λυρικῶν ποιήσεων, ὑπὸ Κ. Δ. Κρυστάλλη, λαβοῦσα τὴν πρώτων ἔπαινον εἰς τὸν Φιλαδέλφειον ποιητικὸν διαγωνισμόν τοῦ 1890.